

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद
पाठः (वाक्य सहित)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.

Version Notes:

This is now the current Version 0.3 dated October 31, 2022.

1. This replaces the earlier version 0.2 dated Aug 31, 2020.
2. This version has been updated with the errors found and reported till Oct 31, 2022.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. In this Compilation the Samita Vaakyams have been suitably aligned, synchronised and refurbished in line with "Pada Paatam".

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 30th June 2019
2nd	Version Number	0.1 dated 31st May 2020
3rd	Version Number	0.2 dated 31st Aug 2020

Contents

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठे द्वितीयं

काण्डं..... 4

2.3 द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं..... 4

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिःओं

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठे द्वितीयं काण्डं

2.3 द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं

TS 2.3.1.1

आ॒दि॒त्ये॒भ्यो॒ भुव॑द्वद्भ्यश्चरुं॒ निर्व॑पेद्भू॒तिकाम॑ आ॒दि॒त्या वा ए॒तं भू॒त्यै॒
प्र॒ति नुद॑न्ते यो ऽलं॒ भू॒त्यै सन् भू॒तिं न प्रा॒प्नो॒त्यादि॒त्याने॒व भुव॑द्वतः
स्वेन॑ भा॒गधे॒येनोप॑ धावति॒ त ए॒वैनं॑ भू॒तिं गम॑यन्ति॒ भव॑त्ये॒वाऽऽदि॒त्येभ्यो॑
धा॒रय॑द्वद्भ्यश्चरुं॒ निर्व॑पेदप॒रुद्धो॑ वा ऽप॒रुद्ध्य॑मानो वाऽऽदि॒त्या वा
अ॒परो॒द्धार॑ आ॒दि॒त्या अ॒वग॑मयितार॒ आदि॒त्याने॒व धा॒रय॑द्वतः – [] 1

TS 2.3.1.1 - Padam

आ॒दि॒त्ये॒भ्यः । भुव॑द्वद्भ्य इति॒ भुव॑द्वत् – भ्यः । च॒रुम् । नि॒रि॒ति ।
व॒पेत् । भू॒ति॒काम॑ इति॒ भू॒ति – का॒मः । आ॒दि॒त्याः । वै । ए॒तम् ।
भू॒त्यै॑ । प्र॒ती॒ति । नु॒द॒न्ते । यः । अ॒लम् । भू॒त्यै॑ । सन् । भू॒तिम् । न ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

प्रा॒प्नो॒तीति॑ प्र – आ॒प्नो॒ति । आ॒दि॒त्यान् । ए॒व । भु॒व॒द्वत् इति॑
भु॒व॒त् – व॒तः । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पेति॑ ।
धा॒व॒ति । ते । ए॒व । ए॒न॒म् । भू॒ति॒म् । ग॒म॒य॒न्ति॑ । भ॒व॒ति । ए॒व ।
आ॒दि॒त्ये॒भ्यः । धा॒र॒य॒द्वद्भ्य॑ इति॑ धा॒र॒य॒द्वत् – भ्यः । च॒रु॒म् ।
नि॒रि॒ति । व॒पेत् । अ॒प॒रु॒द्ध इत्य॑प – रु॒द्धः । वा । अ॒प॒रु॒द्ध्य॒मा॒न
इत्य॑प – रु॒द्ध्य॒मा॒नः । वा । आ॒दि॒त्याः । वै । अ॒प॒रो॒द्धार
इत्य॑प – रो॒द्धारः । आ॒दि॒त्याः । अ॒व॒ग॒म॒यि॒तार॑ इत्य॑व – ग॒म॒यि॒तारः ।
आ॒दि॒त्यान् । ए॒व । धा॒र॒य॒द्वत् इति॑ धा॒र॒य॒त् – व॒तः । 1 (50)

TS 2.3.1.2

स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नोप॑ धा॒व॒ति॑ त ए॒वैनं॑ वि॒शि दा॒ध्र॒त्य॒न॒प॒रु॒द्ध्यो
भ॒व॒त्य॒दि॒ते ऽनु॑ म॒न्य॒स्वे-त्य॑प॒रु॒द्ध्य॒मा॒नो ऽस्य॑ प॒द॒मा द॑दी॒तेयं॑ वा
अ॒दि॒ति॒रि॒य॒मे॒वा॒स्मै रा॒ज्य॑म॒नु म॒न्य॒ते स॒त्या ऽऽशी॑रि॒त्याह
स॒त्या॒मे॒वाऽऽशि॑षं कुरु॒त इ॒ह म॒न इत्या॑ह प्र॒जा ए॒वा॒स्मै स॒म॒न॒सः
क॒रो॒त्यु॒प प्रे॑त म॒रु॒तः – [] 2

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

TS 2.3.1.2 - Padam

स्वे॑न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । ते॑ । ए॒व ।
ए॒न॒म् । वि॒शि॑ । दा॒द्ध॒ति॑ । अ॒न॒प॒रु॒द्ध्य॑ इत्य॒न॒प – रु॒द्ध्यः॑ ।
भ॒व॒ति॑ । अ॒दि॒ते॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । म॒न्य॒स्व॑ । इति॑ । अ॒प॒रु॒द्ध्य॒मा॒न॑
इत्य॒प – रु॒द्ध्य॒मा॒नः॑ । अ॒स्य॑ । प॒द॒म् । ए॒ति॑ । द॒दी॒त॑ । इ॒य॒म् । वै ।
अ॒दि॒तिः॑ । इ॒य॒म् । ए॒व । अ॒स्मै॑ । रा॒ज्य॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ । म॒न्य॒ते॑ ।
स॒त्या॑ । आ॒शी॒रि॒त्या॑ – शीः॑ । इति॑ । आ॒ह॑ । स॒त्या॒म् । ए॒व ।
आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ – शि॒ष॒म् । कु॒रु॒ते॑ । इ॒ह॑ । म॒नः॑ । इति॑ । आ॒ह॑ ।
प्र॒जा॑ इति॑ प्र – जाः॑ । ए॒व । अ॒स्मै॑ । स॒म॒न॒स॑ इति॑ स – म॒न॒सः॑ ।
क॒रो॒ति॑ । उ॒प॑ । प्रे॒ति॑ । इ॒त॑ । म॒रु॒तः॑ । 2 (50)

TS 2.3.1.3

सु॒दा॒न॒व॑ ए॒ना॑ वि॒श्व॑प॒ति॒ना॑ ऽभ्य॒मुञ् राजा॑न॒मि॒त्या॒ह॑ मा॒रु॒ती॑ वै वि॒ड् ज्ये॒ष्ठो॑
वि॒श्व॑प॒ति॒र्वि॒श्वै॑वै॒नञ् रा॒ष्ट्रेण॑ स॒म॒र्द्ध॑यति॒ यः प॒र॒स्ता॑द् ग्रा॒म्य॒वा॒दी॑ स्यात्
तस्य॑ गृ॒हा॒द्-व्री॒ही॒नाऽऽ ह॑रे॒च्छु॒क्लाञ्श्च॑ कृ॒ष्णाञ्श्च॑ वि॒ चि॒नु॒या॒द्-ये॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

शु॒क्लाः॑ स्यु॒-स्त॒-मा॒दि॒त्यं॑ च॒रुं॑ नि॒र्व॒पे॒दा॒दि॒त्या॑ वै दे॒व॒त॒या॑

वि॒ड् वि॒श॒मे॒वाव॑ ग॒च्छ - [] 3

TS 2.3.1.3 - Padam

सु॒दा॒न॒व इति॑ सु - दा॒न॒वः॑ । ए॒ना । वि॒श॒प॒ति॒ना॑ । अ॒भी॒ति॑ । अ॒मु॒म् ।

रा॒जा॒न॒म् । इति॑ । आ॒ह । मा॒रु॒ती॑ । वै । वि॒ट् । ज्ये॒ष्ठः॑ । वि॒श॒प॒तिः॑ ।

वि॒शा । ए॒व । ए॒न॒म् । रा॒ष्ट्रे॒ण॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒र्द्ध॒य॒ति॑ । यः ।

प॒र॒स्ता॒त् ॥ ग्रा॒म्य॒वा॒दी॒ति॑ ग्रा॒म्य - वा॒दी॑ । स्या॒त् । तस्य॑ । गृ॒हा॒त् ।

ब्री॒ही॒न् । ए॒ति॑ । ह॒रे॒त् । शु॒क्ला॒न् । च॒ । कृ॒ष्णा॒न् । च॒ । वी॒ति॑ ।

चि॒नु॒या॒त् । ये॑ । शु॒क्लाः॑ । स्युः॑ । त॒म् । आ॒दि॒त्य॒म् । च॒रु॒म् ।

नि॒री॒ति॑ । व॒पे॒त् । आ॒दि॒त्या॑ । वै । दे॒व॒त॒या॑ । वि॒ट् । वि॒श॒म् ॥ ए॒व ।

अ॒वे॒ति॑ । ग॒च्छ॒ति॑ । 3 (50)

TS 2.3.1.4

-त्य॑व॒ग॒ता ऽस्य॑ वि॒ड॒न॒व॒ग॒त॑ꣳ रा॒ष्ट्र॒मि॒त्या॒हु॒र्ये॑ कृ॒ष्णाः॑ स्यु॒स्तं वा॑रु॒णं

च॒रुं॑ नि॒र्व॒पे॒द्वा॒रु॒णं वा॑ रा॒ष्ट्र॒मु॒भे ए॒व वि॒शं॑ च॒ रा॒ष्ट्रं॑ चा॒व ग॒च्छ॒ति॑ य॒दि

ना॒व॒ग॒च्छे॑-दि॒म-म॒ह-मा॒दि॒त्ये॒भ्यो॑ भा॒गं॑ नि॒र्व॒पा॒म्या॑ऽऽ *मु॒ष्मा॒द॒मु॒ष्यै॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

वि॒शो ऽव॑गन्तो॒रिति॑ निर्व॒पेदा॑दित्या ए॒वैनं॑ भा॒गधे॑यं प्रे॒फ्सन्तो॑

वि॒शम॑व – [] 4

TS 2.3.1.4 - Padam

अ॒व॒ग॒ते॒त्यव॑ – ग॒ता । अ॒स्य॑ । वि॒ट् । अ॒न॒व॒ग॒त॒मित्य॑न॒व – ग॒तम् ।

रा॒ष्ट्रम् । इति॑ । आ॒हुः । ये । कृ॒ष्णाः । स्युः । तम् । वा॒रु॒णम् ।

च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । वा॒रु॒णम् । वै । रा॒ष्ट्रम् । उ॒भे इति॑ । ए॒व ।

वि॒शम् ॥ च । रा॒ष्ट्रम् । च । अ॒वेति॑ । ग॒च्छति॑ । यदि॑ । न ।

अ॒व॒ग॒च्छे॒दित्य॑व–ग॒च्छेत् ॥ इ॒मम् । अ॒हम् । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । भा॒गम् ।

नि॒रिति॑ । व॒पा॒मि । एति॑ । अ॒मुष्मा॑त् । अ॒मुष्यै॑ ॥ वि॒शः ।

अ॒व॒ग॒न्तो॒रित्य॑व–ग॒न्तोः॑ । इति॑ । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । आ॒दि॒त्याः । ए॒व ।

ए॒नम् । भा॒ग॒धे॒यमि॑ति भा॒ग – धे॒यम् ॥ प्रे॒फ्सन्त॑ इति॑ प्र–ई॒फ्सन्तः॑ ।

वि॒शम् ॥ अ॒वेति॑ । 4 (50)

TS 2.3.1.5

ग॒म॒य॒न्ति॑ यदि॑ ना॒व॒ग॒च्छे॒दाश्च॑त्थान् म॒यू॒खान्थ् स॒प्त म॑द्ध्य॒मेषा॒यामु॑प

ह॒न्यादि॑द॒मह॑–मा॒दि॒त्यान् ब॑ध॒ना॒म्याऽऽ *मु॑ष्मा॒द॒मुष्यै॑ वि॒शो

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ऽवगन्तो॑रित्या॒दिया॒ ए॒वैनं॑ ब॒द्धवी॑रा॒ विश॑मव॒ गम॑यन्ति॒ यदि॒
ना॒वग॑च्छे॒दे॒तमे॒वाऽऽदि॑त्यं॒ चरुं॑ निर्व॒पेदि॑ध्मे ऽपि॒ मयू॑खान्त्सं
नह्ये॑दन॒परु॑द्ध्यमे॒वाव॑ गच्छत्या॒श्वत्था॑ भवन्ति॒ मरु॑तां वा ए॒त () – दो॒जो
यद॑श्चत्थ॒ ओज॑सैव॒ विश॑मव॒ गच्छ॑ति॒ सप्त॑ भवन्ति॒ सप्त॑गणा॒ वै म॒रुतो॑
गण॑श्च ए॒व विश॑मव॒ गच्छ॑ति । 5

TS 2.3.1.5 - Padam

गम॑यन्ति । यदि । न । अ॒वग॑च्छे॒दित्य॑व – गच्छे॑त् । आ॒श्वत्था॑न् ।
मयू॑खान् । स॒प्त । म॒द्ध्य॑मे॒षायामि॑ति॒ म॒द्ध्य॑म – ई॒षायाम् । उपे॑ति ।
ह॒न्यात् । इ॒दम् । अ॒हम् । आ॒दि॒त्यान् । ब॒ध्ना॒मि । ए॒ति । अ॒मुष्मा॑त् ।
अ॒मुष्यै॑ । वि॒शः । अ॒वग॑न्तो॒रित्य॑व – ग॒न्तोः । इति॑ । आ॒दि॒त्याः । ए॒व ।
ए॒नम् । ब॒द्धवी॑रा इति॑ ब॒द्ध – वी॒राः । वि॒शम् । अ॒वेति॑ । ग॒म॑यन्ति ।
यदि॑ । न । अ॒वग॑च्छे॒दित्य॑व – गच्छे॑त् । ए॒तम् । ए॒व । आ॒दि॒त्यम् ।
च॒रुम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । इ॒ध्मे । अ॒पीति॑ । मयू॑खान् । स॒मिति॑ ।
नह्ये॑त् । अ॒न॒परु॑द्ध्यमि॒त्यन॑प – रु॒द्ध्यम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । ग॒च्छ॑ति ।
आ॒श्वत्थाः । भ॒वन्ति॑ । म॒रुता॑म् । वै । ए॒तत् () । ओजः॑ । यत् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

अ॒श्व॒त्थः॑ । ओ॒ज॒सा॑ । ए॒व । वि॒श॒म् । अ॒वे॒ति॑ । ग॒च्छ॒ति॑ । स॒प्त॑ ।

भ॒व॒न्ति॑ । स॒प्त॑ग॒णा इति॑ स॒प्त – ग॒णाः॑ । वै । म॒रु॒तः॑ ।

ग॒ण॒श इति॑ ग॒ण – शः॑ । ए॒व । वि॒श॒म् । अ॒वे॒ति॑ ।

ग॒च्छ॒ति॑ ॥ 5 (68) (धा॒र॒य॒द्व॒तो – म॒रु॒तो – ग॒च्छ॒ति – वि॒श॒म॒वै –
त – द॒ष्टा॒द॒श च) (A1)

TS 2.3.2.1

दे॒वा वै॑ मृ॒त्यो॒र॒भि॒भ॒यु॒स्ते॑ प्र॒जा॒प॒ति॒मु॒पा॒धा॒वन्॑ ते॒भ्य ए॒तां प्रा॒जा॒प॒त्याꣳ
श॒त॒कृ॒ष्ण॒लां॑ नि॒र॒व॒प॒त् त॒यै॒वै॒ष्व॒मृ॒त॒म॒द॒धाद्-यो॑ मृ॒त्यो॒र्बि॒भी॒यात् तस्मा॑
ए॒तां प्रा॒जा॒प॒त्याꣳ श॒त॒कृ॒ष्ण॒लां॑ नि॒र्व॒पे॒त् प्र॒जा॒प॒ति॒मे॒व स्वे॒न
भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒व॒ति॑ स ए॒वा॒स्मि॒न्ना॒यु॒र्द॒धा॒ति॑ स॒र्व॒मा॒यु॒रे॒ति॑ श॒त॒कृ॒ष्ण॒ला
भ॒व॒ति॑ श॒ता॒युः॑ पु॒रु॒षः॑ श॒ते॒न्द्रि॒य आ॒यु॒ष्ये॒वे॒न्द्रि॒ये – [] 6

TS 2.3.2.1 - Padam

दे॒वाः । वै । मृ॒त्योः॑ । अ॒भि॒भ॒युः॑ । ते । प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति॑ प्र॒जा-प॒ति॒म् ।
उ॒पे॒ति॑ । अ॒धा॒व॒न् । ते॒भ्यः॑ । ए॒ता॒म् । प्रा॒जा॒प॒त्या॒मि॒ति॑ प्रा॒जा-प॒त्या॒म् ।
श॒त॒कृ॒ष्ण॒ला॒मि॒ति॑ श॒त-कृ॒ष्ण॒ला॒म् । नि॒रि॒ति॑ । अ॒व॒प॒त् । त॒या॑ । ए॒व ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ए॒षु । अ॒मृत॑म् । अ॒द॒धा॒त् । यः । मृ॒त्योः । बि॒भी॒या॒त् । तस्मै॑ । ए॒ताम् ।
प्रा॒जा॒प॒त्या॒मि॒ति॑ प्रा॒जा – प॒त्याम् । श॒त॒कृ॒ष्ण॒ला॒मि॒ति॑
श॒त – कृ॒ष्ण॒ला॒म् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति॑ प्र॒जा–प॒ति॒म् ।
ए॒व । स्वे॒न॑ । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः ।
ए॒व । अ॒स्मि॒न् । आ॒युः॑ । द॒धा॒ति॑ । स॒र्व॑म् । आ॒युः॑ । ए॒ति॑ ।
श॒त॒कृ॒ष्ण॒ले॒ति॑ श॒त – कृ॒ष्ण॒ला॒ । भ॒व॒ति॑ । श॒ता॒यु॒रि॒ति॑ श॒त–आ॒युः॑ ।
पु॒रु॒षः॑ । श॒ते॒न्द्रि॒य॒ इति॑ श॒त – इ॒न्द्रि॒यः॑ । आ॒यु॒षि॑ । ए॒व ।

इ॒न्द्रि॒ये । 6 (50)

TS 2.3.2.2

प्र॒ति॑ ति॒ष्ठ॒ति॑ घृ॒ते॑ भ॒व॒त्या॒यु॒र्वे॑ घृ॒त॒म॒मृ॒त॑ हिर॒ण्य॒मा॒यु॒श्चै॒वा॒स्मा॑
अ॒मृ॒तं॑ च॒ स॒मी॒ची॑ द॒धा॒ति॑ च॒त्वा॒रि॒च॒त्वा॒रि॑ कृ॒ष्ण॒ला॒न्य॒व॑ द्य॒ति॑
च॒तु॒र॒व॒त्त॒स्या॑ऽऽप॒त्या॑ ए॒क॒धा॑ ब्र॒ह्म॒ण॒ उप॑ ह॒र॒त्ये॒क॒धै॒व॑ य॒ज॒मा॒न॒
आ॒यु॒र्द॒धा॒त्य॒सा॒वा॒दि॒त्यो॑ न॒ व्य॒रो॒च॒त॒ तस्मै॑ दे॒वाः॑ प्रा॒यश्चि॒त्ति॒मै॒च्छन्॑
तस्मा॑ ए॒त॑ सौ॒र्यं॑ च॒रुं॑ नि॒र॒व॒प॒न् ते॒नै॒वा॒स्मि॒न् – [] 7

TS 2.3.2.2 - Padam

प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । घृ॒ते । भव॑ति । आ॒युः । वै । घृ॒तम् । अ॒मृत॑म् ॥
 हि॒रण्य॑म् । आ॒युः । च । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒मृत॑म् । च ।
 स॒मीची॑ इति॑ । द॒धाति॑ । च॒त्वारि॑च॒त्वा॒रीति॑ च॒त्वारि॑ – च॒त्वारि॑ ।
 कृ॒ष्णलानि॑ । अ॒वेति॑ । द्यति॑ । च॒तुर॑व॒त्तस्येति॑ च॒तुः – अ॒वत्त॑स्य ।
 आ॒प्त्यै ॥ ए॒क॒धेत्ये॑क – धा । ब्र॒ह्मणो॑ । उ॒पेति॑ । ह॒रति॑ ।
 ए॒क॒धेत्ये॑क – धा । ए॒व । यज॑माने । आ॒युः । द॒धाति॑ । अ॒सौ ।
 आ॒दित्यः॑ । न । वी॒ति । अ॒रोच॑त । त॒स्मै ॥ दे॒वाः । प्रा॒यश्चि॑त्तिम् ।
 ऐ॒च्छन् ॥ त॒स्मै ॥ ए॒तम् । सौ॒र्यम् । च॒रुम् । नि॒रिति॑ ।
 अ॒वप॑न् । तेन॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् ॥ 7 (50)

TS 2.3.2.3

रु॒चम॑दधु॒र्यो ब्र॑ह्मव॒र्चस॑का॒मः स्यात् तस्मा॑ ए॒तꣳ सौ॒र्यं च॒रुं
 नि॒र्वपे॑द॒मुमे॒वाऽऽदि॒त्यꣳ स्वे॑न भा॒ग॒धेये॒नोप॑ धा॒वति॑ स ए॒वास्मि॑न्
 ब्र॑ह्मव॒र्चसं॑ द॒धाति॑ ब्र॑ह्मव॒र्चस्ये॑व भ॒वत्यु॑भ॒यतो॑ रु॒क्मौ भ॑वत उ॒भयत॑
 ए॒वास्मि॑न् रु॒चं द॒धाति॑ प्र॒याजे॑प्र॒याजे॑ कृ॒ष्णलं॑ जु॒होति॑ दि॒ग्भ्य

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ए॒वास्मै॑ ब्र॒ह्मव॑र्च॒समव॑ रु॒न्ध आ॒ग्ने॒यम॑ष्टा॒कपालं॑ निर्व॑पेथ् सावि॒त्रं
द्वा॑द॒शक॑पालं भू॒म्यै – [] 8

TS 2.3.2.3 - Padam

रु॒चम् । अ॒दधुः॑ । यः । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सका॑म इति ब्र॒ह्मव॑र्च॒स – का॒मः ।
स्यात् । तस्मै॑ । ए॒तम् । सौ॒र्यम् । च॒रुम् । निरि॑ति । व॒पेत् । अ॒मुम् ।
ए॒व । आ॒दि॒त्यम् । स्वे॑न । भा॒गधे॑येनेति भा॒ग – धे॑येन । उ॒पेति॑ ।
धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् ।
दधा॑ति । ब्र॒ह्मव॑र्च॒सीति॑ ब्र॒ह्म – वर्च॑सी । ए॒व । भ॒वति॑ । उ॒भय॑तः ।
रु॒क्मौ । भ॒वतः॑ । उ॒भय॑तः । ए॒व । अ॒स्मिन् । रु॒चम् । दधा॑ति ।
प्र॒याजे॑प्र॒याज इति॑ प्र॒याजे – प्र॒याजे । कृ॒ष्णल॑म् । जु॒होति॑ ।
दिग्भ्य॑ इति दिक् – भ्यः । ए॒व । अ॒स्मै ।
ब्र॒ह्मव॑र्च॒समि॑ति ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । आ॒ग्ने॒यम् ।
अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पेत् । सा॒वि॒त्रम् ।
द्वा॑द॒शक॑पाल॒मिति॑ द्वा॒दश – क॒पालम् । भू॒म्यै । 8 (50)

TS 2.3.2.4

च॒रुं यः॑ का॒मये॑त॒ हि॒रण्यं॑ वि॒न्दे॒य॒ हि॒रण्यं॑ मो॒प॒ न॒मे॒दि॒ति॒ यदा॑ग्ने॒यो
 भ॒व॒त्याग्ने॑यं॒ वै हि॒रण्यं॑ य॒स्यै॒व हि॒रण्यं॑ ते॒नै॒वैन॑द् वि॒न्दते॑ सा॒वि॒त्रो
 भ॒वति॑ स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त ए॒वैन॑द्-वि॒न्दते॑ भू॒म्यै च॒रुर्भ॑वत्य॒स्यामे॒वैन॑द्-
 वि॒न्दत॑ उ॒पै॒न॒ हि॒रण्यं॑ न॒मति॑ वि॒ वा ए॒ष इ॒न्द्रि॒येण॑ वी॒र्ये॑ण॒र्द्ध्यते॑
 यो हि॒रण्यं॑ वि॒न्दत॑ ए॒ता - [] 9

TS 2.3.2.4 - Padam

च॒रुम् । यः॑ । का॒मये॑त । हि॒रण्यम् । वि॒न्दे॒य॒ हि॒रण्यम् । मा॒ ।
 उ॒पे॒ति॑ । न॒मे॒त् । इति॑ । यत् । आ॒ग्ने॒यः॑ । भ॒वति॑ । आ॒ग्ने॒यम् । वै ।
 हि॒रण्यम् । य॒स्य॑ । ए॒व । हि॒रण्यम् । ते॒न॑ । ए॒व । ए॒नत् । वि॒न्दते॑ ।
 सा॒वि॒त्रः॑ । भ॒वति॑ । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त इति॑ स॒वि॒तृ-प्र॒सू॒तः॑ । ए॒व । ए॒नत् ।
 वि॒न्दते॑ । भू॒म्यै॑ । च॒रुः॑ । भ॒वति॑ । अ॒स्याम् । ए॒व । ए॒नत् । वि॒न्दते॑ ।
 उ॒पे॒ति॑ । ए॒नम् । हि॒रण्यम् । न॒मति॑ । वी॒ति॑ । वै । ए॒षः॑ । इ॒न्द्रि॒येण॑ ।
 वी॒र्ये॑ण । ऋ॒द्ध्यते॑ । यः॑ । हि॒रण्यम् । वि॒न्दते॑ । ए॒ताम् । 9 (50)

TS 2.3.2.5

-मेव॑ निर्व॑पे॒द्धि॑रण्यं॑ वि॒त्त्वा॑ ने॒न्द्रि॑येण॑ वी॒र्ये॑ण॒ व्यृ॑द्ध्यत॑ ए॒तामे॒व
निर्व॑पे॒द्यस्य॑ हि॒रण्यं॑ न॒श्येद्-यदा॑ग्ने॒यो भ॑वत्याग्ने॒यं वै॑ हि॒रण्यं॑
यस्यै॑ व हि॒रण्यं॑ तेनै॒वैनद्-वि॑न्दति॒ सावि॑त्रो भ॒वति॑ स॒वितृ॑प्र॒सूत
ए॒वैनद्-वि॑न्दति॒ भूम्यै॑ च॒रुर्भ॑वत्य॒स्यां वा॑ ए॒तन्न॑श्यति॒
यन्न॑श्यत्य॒स्यामे॒वैनद्-वि॑न्दतीन्द्र - [] 10

TS 2.3.2.5 - Padam

ए॒व । नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । हि॒रण्य॑म् । वि॒त्त्वा॑ । न । इ॒न्द्रि॒येण॑ । वी॒र्ये॑ण ।
वी॒ति॑ । ऋ॒द्ध्य॑ते । ए॒ताम् । ए॒व । नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । य॒स्य॑ । हि॒रण्य॑म् ।
न॒श्येत् । यत् । आ॒ग्ने॒यः । भ॑वति । आ॒ग्ने॒यम् । वै । हि॒रण्य॑म् ।
य॒स्य॑ । ए॒व । हि॒रण्य॑म् । तेन॑ । ए॒व । ए॒नत् । वि॒न्दति॑ । सा॒वि॒त्रः ।
भ॑वति । स॒वि॒तृ॑प्र॒सूत॑ इति॒ स॒वि॒तृ - प्र॒सूतः॑ । ए॒व । ए॒नत् ।
वि॒न्दति॑ । भू॒म्यै॑ । च॒रुः । भ॑वति । अ॒स्याम् । वै । ए॒तत् । न॒श्यति॑ ।
यत् । न॒श्यति॑ । अ॒स्याम् । ए॒व । ए॒नत् । वि॒न्दति॑ । इन्द्रः॑ । 10 (50)

TS 2.3.2.6

-स्त्वष्टुः सोम-मभीषहा ऽपिबथ् स विष्वङ् व्याच्छथ् स इन्द्रियेण
सोमपीथेन व्यार्द्ध्यत स यदूर्ध्वमुदवमीत् ते श्यामाका अभवन्थ् स
प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतञ् सोमेन्द्रञ् श्यामाकं चरुं निरवपत्
तेनैवास्मिन्निन्द्रियञ् सोमपीथमदधाद्-वि वा एष इन्द्रियेण
सोमपीथेनर्द्ध्यते यः सोमं वमिति यः सोमवामी स्यात्
तस्मा-[] 11

TS 2.3.2.6 - Padam

त्वष्टुः । सोमम् । अभीषहेत्यभि – सहा । अपिबत् । सः । विष्वङ् ।
वीति । आच्छत् । सः । इन्द्रियेण । सोमपीथेनेति सोम – पीथेन ।
वीति । आर्द्ध्यत । सः । यत् । ऊर्ध्वम् ।
उदवमीदित्युत् – अवमीत् । ते । श्यामाकाः । अभवन् । सः ।
प्रजापतिमिति प्रजा – पतिम् । उपेति । अधावत् । तस्मै । एतम् ।
सोमेन्द्रम् । श्यामाकम् । चरुम् । निरिति । अवपत् । तेन । एव ।
अस्मिन् । इन्द्रियम् । सोमपीथमिति सोम – पीथम् । अदधात् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

वी॒ति॑ । वै॒ । ए॒षः॑ । इ॒न्द्रि॒येण॑ । सो॒मपी॒थेने॑ति॒ सोम॑ – पी॒थेन॑ ।

ऋ॒द्ध्य॑ते॒ । यः॑ । सो॒मम्॑ । व॒मि॒ति॑ । यः॑ ।

सो॒मवा॒मीति॑ सोम – वा॒मी॑ । स्यात् । तस्मै॑ ॥ 11 (50)

TS 2.3.2.7

ए॒तꣳ सो॒मेन्द्रꣳ श्या॑मा॒कं च॒रुं निर्व॑पेथ् सो॒मं चै॒वेन्द्रं॑ च
स्वे॒न भा॒गधे॑ये॒नोप॑ धावति तावे॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यꣳ सो॒मपी॒थं ध॑त्तो
नेन्द्रि॒येण॑ सो॒मपी॒थेन॑ व्यृद्ध्यते॒ यथ् सौ॒म्यो भ॑वति सो॒मपी॒थमे॒वाव॑
रु॒न्धे यदै॒न्द्रो भ॑वतीन्द्रि॒यं वै सो॒मपी॒थ इन्द्रि॒यमे॒व सो॒मपी॒थम॑व
रु॒न्धे श्या॑मा॒को भ॑वत्येष॒ वाव॑ स सो॒मः – [] 12

TS 2.3.2.7 - Padam

ए॒तम् । सो॒मेन्द्रम्॑ । श्या॑मा॒कम् । च॒रुम् । निरि॑ति॒ । व॒पेत् । सो॒मम्॑ ।
च॒ । ए॒व । इन्द्रम्॑ । च॒ । स्वे॒न । भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग-धे॑ये॒न । उ॒पेति॑ ।

धा॒वति॑ । तौ॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । इन्द्रि॒यम् ।

सो॒मपी॒थमि॑ति॒ सोम॑ – पी॒थम् । ध॒त्तः॑ । न । इन्द्रि॒येण॑ ।

सो॒मपी॒थेने॑ति॒ सोम॑ – पी॒थेन॑ । वी॒ति॑ । ऋ॒द्ध्य॑ते॒ । यत् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

सौ॒म्यः॑ । भ॒वति॑ । सो॒म॒पी॒थ॒मि॒ति॑ सो॒म – पी॒थम् । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ ।
रु॒न्धे॑ । यत् । ऐ॒न्द्रः॑ । भ॒वति॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । वै । सो॒म॒पी॒थ इति॑
सो॒म – पी॒थः॑ । इ॒न्द्रि॒यम् । ए॒व । सो॒म॒पी॒थ॒मि॒ति॑ सो॒म – पी॒थम् ।
अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । श्या॒मा॒कः॑ । भ॒वति॑ । ए॒षः॑ । वा॒व । सः॑ ।

सो॒मः॑ । 12 (50)

TS 2.3.2.8

सा॒क्षा॒दे॒व सो॒म॒पी॒थ॒म॒व रु॒न्धे॑ ऽग्न॒ये॑ दा॒त्रे पु॒रो॒डा॒श॒म॒ष्टा॒क॒पा॒लं
नि॒र्व॒पे॒दि॒न्द्रा॒य प्र॒दा॒त्रे पु॒रो॒डा॒श॒मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं प॒शु॒का॒मो॒ ऽग्नि॒रे॒वा॒स्मै
प॒शून् प्र॒ज॒न॒यति॑ वृ॒द्धा॒नि॒न्द्रः॑ प्र य॒च्छति॑ दधि॒ मधु॑ घृ॒त॒मा॒पो॑ धा॒ना
भ॒वन्त्ये॒तद्-वै॑ प॒शूना॑ꣳ रू॒पꣳ रू॒पे॒णै॒व प॒शू॒न॒व रु॒न्धे॑ पञ्च॒गृ॒ही॒तं
भ॒वति॑ पा॒ङ्गा हि॑ प॒शवो॑ ब॒हुरू॒पं भ॒वति॑ ब॒हुरू॒पा हि॑ प॒शवः॑- [] 13

TS 2.3.2.8 - Padam

सा॒क्षा॒दि॒ति॑ स – अ॒क्षात् । ए॒व । सो॒म॒पी॒थ॒मि॒ति॑ सो॒म – पी॒थम् ।
अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ । अ॒ग्न॒ये॑ । दा॒त्रे॑ । पु॒रो॒डा॒श॑म् ।
अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा॑ – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । इ॒न्द्रा॒य॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

प्रदा॒त्र इति॑ प्र – दा॒त्रे । पु॒रोडा॑शम् ।

एका॑दशकपालमित्येका॑दश – क॒पालम् । प॒शु॒का॒म इति॑

प॒शु – का॒मः । अ॒ग्निः । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शून् । प्र॒ज॒न॒य॒तीति॑

प्र – ज॒न॒य॒ति । वृ॒द्धान् । इन्द्रः॑ । प्रेति॑ । य॒च्छति॑ । दधि॑ । मधु॑ ।

घृ॒तम् । आ॒पः । धा॒नाः । भ॒वन्ति॑ । ए॒तत् । वै । प॒शूना॑म् । रू॒पम् ।

रू॒पेण॑ । ए॒व । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । पञ्च॑गृहीतमिति॑

पञ्च॑-गृहीतम् । भ॒वति॑ । पा॒ङ्गाः । हि । प॒शवः॑ ।

ब॒हु॒रूप॑मिति बहु – रू॒पम् । भ॒वति॑ । ब॒हु॒रूपा॑ इति बहु – रू॒पाः ।

हि । प॒शवः॑ । 13 (50)

TS 2.3.2.9

स॒मृ॒द्ध्यै प्रा॑जापत्यं भ॒वति॑ प्रा॒जाप॒त्या वै प॒शवः॑ प्र॒जाप॑तिरेवास्मै

प॒शून् प्र॑ ज॒न॒य॒त्यात्मा॑ वै पु॒रुष॑स्य मधु॒ यन्म॑ध्वग्नौ जु॒हो॒त्या॒त्मान॑मे॒व

तद्-य॑ज॒मानो॑ ऽग्नौ प्र॑ दधाति प॒ङ्क्त्यौ॑ या॒ज्यानु॑वाक्ये भ॒वतः॑ पा॒ङ्गः

पु॒रुषः॑ पा॒ङ्गाः प॒शव॑ आ॒त्मान॑मे॒व मृ॒त्योर्नि॑ष्क्रीय॒पशू॑नव रु॒न्धे ॥ 14

TS 2.3.2.9 - Padam

समृद्ध्य॑ इति॒ सं - ऋ॒द्ध्यै॑ । प्रा॒जा॒प॒त्यमि॑ति प्राजा - प॒त्यम् ।
 भव॑ति । प्रा॒जा॒प॒त्या इति॒ प्राजा - प॒त्याः । वै । प॒शवः॑ ।
 प्र॒जा॒प॒तिरिति॑ प्र॒जा-प॒तिः । ए॒व । अ॒स्मै । प॒शून् । प्रेति॑ । ज॒न॒य॒ति ।
 आ॒त्मा । वै । पु॒रुष॑स्य । मधु॑ । यत् । मधु॑ । अ॒ग्नौ । जु॒होति॑ ।
 आ॒त्मान॑म् । ए॒व । तत् । यज॑मानः । अ॒ग्नौ । प्रेति॑ ।
 दधा॑ति । प॒ङ्क्त्यौ॑ ॥ या॒ज्यानु॑वाक्ये इति॒ या॒ज्या - अनु॑वाक्ये ॥
 भव॑तः । पा॒ङ्कः । पु॒रुषः॑ । पा॒ङ्कः ॥ प॒शवः॑ । आ॒त्मान॑म् । ए॒व ।
 मृ॒त्योः । नि॒ष्क्री॑येति निः-क्री॑य । प॒शून् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे ॥ 14 (41)

(इन्द्रि॑र्ये - ऽस्मिन् - भूम्या॑ - ए॒ता - मिन्द्रः॑ - स्यात् तस्मै॑ -
 सोमो॑ - ब॒हुरू॒पा हि प॒शव - एक॑चत्वारि॒ंशच्च) (A2)

TS 2.3.3.1

दे॒वा वै स॒त्रमा॑सत-धि॑परिमितं य॑शस्कामास्तेषां॑ सोम॑
 राजा॑नं य॑श आ॒र्च्छथ् स गि॒रिमु॑दैत् तम॒ग्निर॑नूदैत् ताव॒ग्नीषो॑मौ
 सम॑भवतां ताविन्द्रो॑ य॒ज्ञवि॑भ्रष्टो ऽनु॒ परै॑त् ताव॒ब्रवी॑द्-या॒ज॒य॒तं मेति॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

तस्मा॑ ए॒तामिष्टिं॑ नि॒रव॑पता॒माग्ने॑य-म॒ष्टाक॑पाल॒मैन्द्र-॑मे॒काद॑शकपाल॒ꣳ
सौ॒म्यं च॒रुं तयै॑वास्मिन् तेज॑ - [] 15

TS 2.3.3.1 - Padam

दे॒वाः । वै । स॒त्रम् । आ॒स॒त । ऋ॒द्धि॑परि॒मित॑मित्यृद्धि॑ - परि॒मित॑म् ।
यश॑स्कामा इति॑ यशः॑ - का॒माः । तेषा॑म् । सोम॑म् । राजा॑नम् ।
यशः॑ । आ॒र्च्छ॑त् । सः । गि॒रि॑म् । उ॒दि॒ति । ऐ॒त् । तम् । अ॒ग्निः ।
अ॒नु । उ॒दि॒ति । ऐ॒त् । तौ । अ॒ग्नी॑षो॒मावि॑त्यग्नी- सोमौ॑ । स॒मि॒ति ।
अ॒भ॒व॒ता॒म् । तौ । इन्द्रः॑ । य॒ज्ञवि॑भ्रष्ट इति॑ य॒ज्ञ - वि॒भ्रष्टः॑ ।
अ॒नु । प॒रे॒ति । ऐ॒त् । तौ । अ॒ब्र॑वीत् । या॒ज॒य॒त॒म् । मा । इति॑ ।
तस्मै॑ । ए॒ता॒म् । इष्टि॑म् । नि॒रि॒ति । अ॒व॒प॒ता॒म् । आ॒ग्ने॑यम् ।
अ॒ष्टा॑क॒पाल॑मित्यष्टा - क॒पाल॑म् । ऐन्द्र॑म् ।
ए॒का॑द॒शक॑पाल॒मित्ये॑कादश - क॒पाल॑म् । सौ॒म्य॑म् । च॒रु॑म् । तया॑ ।
ए॒व । अ॒स्मि॒न् । तेजः॑ । 15 (50)

TS 2.3.3.2

इन्द्रियं॑ ब्रह्मवर्च॑समधत्तां॑ यो यज्ञविभ्रष्टः॑ स्यात् तस्मा॑ एतामिष्टिं॑
निर्वपेदाग्नेय-मष्टाकपालमैन्द्र-मेकादशकपालꣳ सौम्यं चरुं
यदाग्नेयो॑ भवति तेज एवास्मिन् तेन दधाति यदैन्द्रो
भवतीन्द्रियमेवास्मिन् तेन दधाति यथ् सौम्यो ब्रह्मवर्चसं
तेनाऽऽग्नेयस्य च सौम्यस्य चैन्द्रे समाश्लेषयेत् तेजश्चैवास्मिन्
ब्रह्मवर्चसं च समीची - [] 16

TS 2.3.3.2 - Padam

इन्द्रियम् । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म - वर्चसम् । अधत्ताम् । यः ।
यज्ञविभ्रष्ट इति यज्ञ - विभ्रष्टः । स्यात् । तस्मै । एताम् । इष्टिम् ।
निरिति । वपेत् । आग्नेयम् । अष्टाकपालमित्यष्टा - कपालम् ।
ऐन्द्रम् । एकादशकपालमित्येकादश - कपालम् । सौम्यम् । चरुम् ।
यत् । आग्नेयः । भवति । तेजः । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति ।
यत् । ऐन्द्रः । भवति । इन्द्रियम् । एव । अस्मिन् । तेन । दधाति ।
यत् । सौम्यः । ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म-वर्चसम् । तेन । आग्नेयस्य ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

च॒ । सौ॒म्य॒स्य॑ । च॒ । ऐ॒न्द्रे॑ । स॒मा॒श्ले॒षये॒दिति॑ सं – आ॒श्ले॒षयेत्॑ ।
तेजः॑ । च॒ । ए॒व । अ॒स्मिन् । ब्र॒ह्म॒वर्च॑स॒मिति॑ ब्र॒ह्म – वर्च॑सम् ।
च॒ । स॒मी॒ची॒ इति॑ । 16 (50)

TS 2.3.3.3

द॒धा॒त्य॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒-मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं॑ नि॒र्व॒पे॒द्-यं॑ का॒मो॒ नो॒प॒न॒मे॒दा॒ग्ने॒यो
वै॑ ब्रा॒ह्म॒णः॑ स॒ सो॒मं॑ पि॒बति॑ स्वा॒मे॒व॒ दे॒वता॑ ७ स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प
धा॒वति॑ सै॒वैनं॑ का॒मे॒न॒ स॒म॒र्द्ध॑य॒त्यु॒पैनं॑ का॒मो॒ न॒म॒त्य॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒-
म॒ष्टा॒क॒पा॒लं॑ नि॒र्व॒पे॒द्-ब्र॒ह्म॒वर्च॑स॒का॒मो॒ ऽग्नी॒षो॒मा॒वे॒व॒ स्वे॒न॑
भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ धा॒वति॑ ता॒वे॒वा॒स्मिन्॑ ब्र॒ह्म॒वर्च॑सं॒ धत्तो॑
ब्र॒ह्म॒वर्च॑स्ये॒व- [] 17

TS 2.3.3.3 - Padam

द॒धा॒ति॑ । अ॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒मि॒त्य॒ग्नी॑ – सो॒मी॒यम्॑ ।
ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श॑ – क॒पा॒लम्॑ । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । यम्॑ ।
का॒मः॑ । न॒ । उ॒प॒न॒मे॒दि॒त्यु॒प॒-न॒मे॒त् । आ॒ग्ने॒यः॑ । वै॑ । ब्रा॒ह्म॒णः॑ । सः॑ ।
सो॒मम्॑ । पि॒बति॑ । स्वा॒म् । ए॒व । दे॒वता॑म् । स्वे॒न॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सा॒ । ए॒व॑ । ए॒न॒म् ।

का॒मे॒न॑ । स॒मि॒ति॑ । अ॒र्द्ध॒य॒ति॑ । उ॒पे॒ति॑ । ए॒न॒म् । का॒मः॑ । न॒म॒ति॑ ।

अ॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒मि॒त्य॒ग्नी॑ – सो॒मी॒य॒म् ॥

अ॒ष्टा॒क॒पा॒ल॒मि॒त्य॒ष्टा॑ – क॒पा॒ल॒म् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् ।

ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒का॒म॒ इति॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स – का॒मः॑ ।

अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वि॒त्य॒ग्नी॑ – सो॒मौ ॥ ए॒व॑ । स्वे॒न॑ ।

भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग-धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । तौ॑ । ए॒व॑ । अ॒स्मि॒न् ।

ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स॒मि॒ति॑ ब्र॒ह्म – व॒र्च॒स॒म् । ध॒त्तः॑ ।

ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सी॒ति॑ ब्र॒ह्म – व॒र्च॒सी॑ । ए॒व॑ । 17 (50)

TS 2.3.3.4

भ॒व॒ति॑ य॒द॒ष्टा॒क॒पा॒ल-स्ते॒नाऽऽग्ने॒यो य॒च्छ्या॒मा॒क॒स्ते॒न॑ सौ॒म्यः॑

स॒मृ॒द्ध्यै॑ सो॒मा॒य॒ वा॒जि॒ने॑ श्या॒मा॒कं॑ च॒रुं॑ नि॒र्व॒पे॒द्-यः॑

क्लै॒ब्या॒द्वि॒भी॒याद् रे॒तो॒ हि॒ वा ए॒त॒स्माद्-वा॒जि॒न॒म॒प॒क्रा॒म॒त्य॒थै॒ष

क्लै॒ब्या॒द्वि॒भा॒य॒ सो॒म॒मे॒व॒ वा॒जि॒नः॑ स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒व॒ति॑ स

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ए॒वा॒स्मिन् रे॒तो वा॒जिनं॑ द॒धाति॑ न क्ली॒बो भ॒वति॑ ब्रा॒ह्मण॑स्प॒त्य-
मे॒का॒दश॑क॒पालं॑ निर्व॒पेद् ग्रा॒मका॑मो – [] 18

TS 2.3.3.4 - Padam

भ॒वति॑ । यत् । अ॒ष्टाक॑पाल॒ इत्य॑ष्टा – क॒पालः॑ । तेन॑ ।
आ॒ग्नेयः॑ । यत् । श्या॒माकः॑ । तेन॑ । सौ॒म्यः । समृ॑द्ध्य॒ इति॑
सं – ऋ॒द्ध्यै॑ । सो॒माय॑ । वा॒जिनै॑ । श्या॒माक॑म् । च॒रुम् । निरि॑ति ।
व॒पेत् । यः । क्लै॑ब्यात् । बि॒भीयात्॑ । रे॒तः । हि । वै । ए॒तस्मात्॑ ।
वा॒जिन॑म् । अ॒पक्राम॑तीत्य॒प – क्राम॑ति । अथ॑ । ए॒षः । क्लै॑ब्यात् ।
बि॒भाय॑ । सोम॑म् । ए॒व । वा॒जिन॑म् । स्वेन॑ । भा॒गधे॑येनेति॑
भा॒ग – धे॑येन । उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । सः । ए॒व । अ॒स्मिन् । रे॒तः ।
वा॒जिन॑म् । द॒धाति॑ । न । क्ली॒बः । भ॒वति॑ । ब्रा॒ह्मण॑स्प॒त्यमि॑ति
ब्रा॒ह्मणः॑ – प॒त्यम् । ए॒का॒दश॑क॒पाल॑मित्ये॒का॒दश॑-क॒पाल॑म् । निरि॑ति ।
व॒पेत् । ग्रा॒मका॑म॒ इति॑ ग्रा॒म – का॑मः । 18 (50)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

TS 2.3.3.5

ब्रह्मण-स्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सजातान्
प्र यच्छति ग्राम्येव भवति गणवती याज्यानुवाक्ये भवतः
सजातैरेवैनं गणवन्तं करोत्येतामेव निर्वपेद्-यः कामयेत ब्रह्मन्
विशं वि नाशयेयमिति मारुती याज्यानुवाक्ये कुर्याद् ब्रह्मन्नेव
विशं वि नाशयति ॥ 19

TS 2.3.3.5 - Padam

ब्रह्मणः । पतिम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । उपेति ।
धावति । सः । एव । अस्मै । सजातानिति स - जातान् । प्रेति ।
यच्छति । ग्रामी । एव । भवति । गणवती इति गण - वती ।
याज्यानुवाक्ये इति याज्या - अनुवाक्ये ॥ भवतः । सजातैरिति
स - जातैः । एव । एनम् । गणवन्तमिति गण - वन्तम् । करोति ।
एताम् । एव । निरिति । वपेत् । यः । कामयेत । ब्रह्मन् । विशम् ।
वीति । नाशयेयम् । इति । मारुती इति ।
याज्यानुवाक्ये इति याज्या - अनुवाक्ये ॥ कुर्यात् । ब्रह्मन् । एव ।

वि॒श॒म् । वी॒ति॑ । ना॒श॒य॒ति॑ ॥ 19 (43) (ते॒जः॑ – समी॒ची॑ –
ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒स्ये॒व – ग्रा॒म॒का॒म – स्त्रि॒च॒त्वा॒रि॒ंश॒च्च) (A3)

TS 2.3.4.1

अ॒र्य॒म्णे॑ च॒रुं॑ निर्व॑पेथ् सु॒व॒र्ग॒का॒मो॑ ऽसौ वा आ॒दि॒त्यो॑ ऽर्य॒मा॑ ऽर्य॒म॒ण॒मे॒व
स्वे॒न॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ धावति स ए॒वैन॑ सु॒व॒र्गं॑ लो॒कं॑ ग॒म॒य॒त्य॒र्य॒म्णे॑
च॒रुं॑ निर्व॑पेद्-यः का॒म॒ये॒त॑ दान॒का॒मा॑ मे प्र॒जाः॑ स्यु॒रि॒त्य॒सौ॑ वा
आ॒दि॒त्यो॑ ऽर्य॒मा॑ यः ख॒लु॒ वै द॑दाति सौ॑ ऽर्य॒मा॑ ऽर्य॒म॒ण॒मे॒व॑ स्वे॒न॑
भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॑ धावति स ए॒वा – [] 20

TS 2.3.4.1 - Padam

अ॒र्य॒म्णे॑ । च॒रुम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । सु॒व॒र्ग॒का॒म॒ इति॑ सु॒व॒र्ग॒-का॒मः॑ ।
अ॒सौ॑ । वै । आ॒दि॒त्यः॑ । अ॒र्य॒मा॑ । अ॒र्य॒म॒ण॒म् । ए॒व । स्वे॒न॑ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः॑ । ए॒व । ए॒न॒म् ।
सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑ सु॒वः॑ – ग॒म् । लो॒क॒म् । ग॒म॒य॒ति॑ । अ॒र्य॒म्णे॑ । च॒रुम् ।
नि॒रि॒ति॑ । व॒पेत् । यः॑ । का॒म॒ये॒त॑ । दान॒का॒मा॑ इति॑ दान॒-का॒माः॑ । मे॑ ।
प्र॒जा॑ इति॑ प्र॒-जाः॑ । स्युः॑ । इति॑ । अ॒सौ॑ । वै । आ॒दि॒त्यः॑ । अ॒र्य॒मा॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

यः । खलु । वै । ददाति । सः । अ॒र्य॒मा । अ॒र्य॒मण॑म् । ए॒व । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः । ए॒व । 20 (50)

TS 2.3.4.2

–स्मै॑ दान॑कामाः प्र॒जाः क॑रोति दान॑कामा अ॒स्मै प्र॒जा भ॑वन्त्य॒र्य॒म्णे
च॒रुं नि॒र्व॒पेद्–यः॑ का॒म॒ये॒त स्व॑स्ति ज॒न॒ता॒मि॒या॒मि॒त्य॒सौ वा आ॑दि॒त्यो–
ऽर्य॑मा ऽर्य॑मण॒मे॒व स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒व॒ति॑ स ए॒वैनं॑ तद्–ग॒म॒य॒ति
यत्र॑ जि॒ग॒मि॒ष॒ती॒न्द्रो॒ वै दे॒वा॒ना॒मा॒नु॒जा॒वर॑ आ॒सी॒त् स प्र॒जा॒प॒ति–
मु॒पा॒धा॒व॒त् तस्मा॑ ए॒त–मै॒न्द्र–मा॒नु॒षू॒क–मे॒का॒द॒श॒क॒पा॒लं नि– [] 21

TS 2.3.4.2 - Padam

अ॒स्मै । दान॑कामा इति दान – कामाः । प्र॒जा इति प्र – जाः ।
क॑रोति । दान॑कामा इति दान – कामाः । अ॒स्मै । प्र॒जा इति
प्र – जाः । भ॒व॒न्ति॑ । अ॒र्य॒म्णे॑ । च॒रुम् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । यः ।
का॒म॒ये॒त । स्व॑स्ति । ज॒न॒ता॒म् । इ॒या॒म् । इति॑ । अ॒सौ । वै ।
आ॒दि॒त्यः । अ॒र्य॒मा । अ॒र्य॒मण॑म् । ए॒व । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑
भा॒ग–धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः । ए॒व । ए॒न॒म् । तत् । ग॒म॒य॒ति॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

यत्र॑ । जि॒गमि॑षति । इन्द्रः॑ । वै । दे॒वाना॑म् । आ॒नुजा॑वर
इत्या॑नु – जा॒वरः । आ॒सीत् । सः । प्र॒जाप॑तिमि॒ति प्र॒जा – प॒तिम् ।
उपे॑ति । अ॒धाव॑त् । तस्मै॑ । ए॒तम् । ऐ॒न्द्रम् ।
आ॒नुषू॑कमित्या॑नु – सू॒कम् । ए॒काद॑शक॒पाल॑मित्ये॒काद॑श-क॒पाल॑म् ।
नि॒रिति॑ । 21 (50)

TS 2.3.4.3

-रव॑पत् ते॒नै॒वैन॑मग्रं दे॒वता॑नां पर्य॑णयद् बु॒द्ध्न॑वती अ॒ग्रवती॑
या॒ज्यानु॑वाक्ये अ॒करो॑द् बु॒द्ध्ना॑दे॒वैन॑मग्रं पर्य॑णयद्-यो राज॒न्य
आ॒नुजा॑वरः स्यात् तस्मा॑ ए॒त-मै॒न्द्र-मा॑नुषू॒क-मे॒काद॑शक॒पालं
निर्व॑पेदिन्द्रमे॒व स्वे॑न भा॒गधे॑ये॒नोप॑ धावति स ए॒वैन॑मग्रं समा॒नानां॑
परि॑ णयति बु॒द्ध्न॑वती अ॒ग्रवती॑ या॒ज्यानु॑वाक्ये भवतो

बु॒द्ध्ना॑दे॒वैन॑मग्रं [] 22

TS 2.3.4.3 - Padam

अ॒वप॑त् । ते॒न । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ग्रम् । दे॒वता॑नाम् । प॒रीति॑ ।
अ॒नय॑त् । बु॒द्ध्न॑वती इति बु॒द्ध्न - व॒ती । अ॒ग्रवती॑ इत्य॒ग्र - व॒ती ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॑ या॒ज्या॒-अ॒नु॒वा॒क्ये॑ ॥ अ॒क॒रो॒त् । बु॒ध्ना॒त् । ए॒व ।
ए॒न॒म् । अ॒ग्र॒म् । प॒री॒ति॑ । अ॒न॒य॒त् । यः॑ । रा॒ज॒न्यः॑ ।
आ॒नु॒जा॒वर॑ इत्या॒नु - जा॒वरः॑ । स्या॒त् । तस्मै॑ ॥ ए॒त॒म् । ऐ॒न्द्र॒म् ।
आ॒नु॒षू॒क॒मि॒त्या॒नु - सू॒क॒म् । ए॒का॒द॒श॒क॒पा॒ल॒मि॒त्ये॒का॒द॒श॒-क॒पा॒ल॒म् ।
नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । इ॒न्द्र॒म् । ए॒व । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग॒-धे॒ये॒न ।
उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒ग्र॒म् । स॒मा॒ना॒ना॒म् । प॒री॒ति॑ ।
न॒य॒ति॑ । बु॒ध्न्व॒ती॑ इति॑ बु॒ध्न् - व॒ती॑ । अ॒ग्र॒व॒ती॑ इत्य॒ग्र - व॒ती॑ ।
या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॑ या॒ज्या - अ॒नु॒वा॒क्ये॑ ॥ भ॒व॒तः॑ । बु॒ध्ना॒त् ।
ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒ग्र॒म् । 22 (50)

TS 2.3.4.4

परि॑ णय॒त्या॒नु॒षू॒को॑ भ॒व॒त्ये॒षा॑ ह्ये॒त॒स्य॑ दे॒व॒ता॒ य आ॑नु॒जा॒वरः॑
स॒मृ॒द्ध्यै॑ यो ब्रा॒ह्म॒ण आ॑नु॒जा॒वरः॑ स्या॒त् तस्मा॑ ए॒तं॑ बा॒र्ह॒स्प॒त्य-मा॑नु॒षू॒कं
च॒रुं॑ नि॒र्व॒पे॒द् बृ॒ह॒स्प॒ति॒मे॒व॑ स्वे॒न भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॑व॒ति॒ स ए॒वै॒न॒म॒ग्रं॑
स॒मा॒ना॒नां॑ परि॑ णय॒ति॒ बु॒ध्न्व॒ती॑ अ॒ग्र॒व॒ती॑ या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ भ॒व॒तो॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

बु॒ध्ना॒दे॒वै॒न॒म॒ग्रं॒ परि॑ ण॒य॒त्या॒नु॒षू॒को॒ भ॒व॒त्ये॒षा॒ ह्ये॒त॒स्य॑ () दे॒व॒ता॒
य आ॒नु॒जा॒वरः॑ समृ॒द्ध्यै॑ ॥ 23

TS 2.3.4.4 - Padam

प॒री॒ति॑ । न॒य॒ति॑ । आ॒नु॒षू॒क॑ इ॒त्या॒नु॒ – सू॒कः॑ । भ॒व॒ति॑ । ए॒षा॑ । हि॒ ।
ए॒त॒स्य॑ । दे॒व॒ता॑ । यः । आ॒नु॒जा॒वर॑ इ॒त्या॒नु॒ – जा॒वरः॑ । समृ॒द्ध्य॑
इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै॑ । यः । ब्रा॒ह्म॒णः॑ । आ॒नु॒जा॒वर॑ इ॒त्या॒नु॒ – जा॒वरः॑ ।
स्यात् । तस्मै॑ ॥ ए॒त॒म् । बार्॒ह॒स्प॒त्य॒म् । आ॒नु॒षू॒क॑मि॒त्या॒नु॒ – सू॒क॒म् ।
च॒रु॒म् । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । बृ॒ह॒स्प॒ति॑म् । ए॒व । स्वे॒न॑ ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग॒ – धे॒ये॒न॑ । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । सः । ए॒व । ए॒न॒म् ।
अ॒ग्र॒म् । स॒मा॒ना॒ना॒म् । प॒री॒ति॑ । न॒य॒ति॑ । बु॒ध्न्व॑ती इति॑ बु॒ध्न्व॑ – व॒ती॑ ।
अ॒ग्र॑व॒ती॒ इत्य॑ग्र – व॒ती॑ । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॑ या॒ज्या॒ – अ॒नु॒वा॒क्ये॑ ।
भ॒व॒तः॑ । बु॒ध्ना॒त् । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒ग्र॒म् । प॒री॒ति॑ । न॒य॒ति॑ ।
आ॒नु॒षू॒क॑ इ॒त्या॒नु॒ – सू॒कः॑ । भ॒व॒ति॑ । ए॒षा॑ । हि॒ । ए॒त॒स्य॑ () ।
दे॒व॒ता॑ । यः । आ॒नु॒जा॒वर॑ इ॒त्या॒नु॒ – जा॒वरः॑ ।
समृ॒द्ध्य॑ इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै॑ ॥ 23 (54)

(एव – निर – ग्र-मेतस्य – चत्वारि च) (A4)

TS 2.3.5.1

प्रजापते-स्त्रयस्त्रिंशद् दुहितर आसन् ताः सोमाय राज्ञे ऽददात्
तासां रोहिणीमुपैत् ता ईर्ष्यन्तीः पुनरगच्छन् ता अन्वैत् ताः
पुनरयाचत ता अस्मै न पुनरददात् सो ऽब्रवीदृतममीष्व यथा
समावच्छ उपैष्याम्यथ ते पुनर्दास्यामीति स ऋतमामीत् ता अस्मै
पुनरददात् तासां रोहिणीमेवोपैत् – [] 24

TS 2.3.5.1 - Padam

प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । त्रयस्त्रिंशदिति त्रयः – त्रिंशत् ।
दुहितरः । आसन् । ताः । सोमाय । राज्ञे । अददात् । तासाम् ।
रोहिणीम् । उपैति । ऐत् । ताः । ईर्ष्यन्तीः । पुनः । अगच्छन् । ताः ।
अन्विति । ऐत् । ताः । पुनः । अयाचत । ताः । अस्मै । न । पुनः ।
अददात् । सः । अब्रवीत् । ऋतम् । अमीष्व । यथा । समावच्छ इति
समावत् – शः । उपैष्यामीत्युप – एष्यामि । अथ । ते । पुनः ।

दा॒स्या॒मि॒ । इति॑ । सः॑ । ऋ॒तम् । आ॒मीत् । ताः॑ । अ॒स्मै । पु॒नः॑ ।
अ॒ददात्॑ । ता॒साम्॑ । रो॒हिणी॑म् । ए॒व । उपेति॑ । 24 (50)

TS 2.3.5.2

तं॑ य॒क्ष्म आ॒र्च्छद्-रा॒जानं॑ य॒क्ष्म आ॒रदिति॑ तद्-रा॒जय॒क्ष्मस्य॑
जन्म॑ यत् पा॒पीया॒नभ॒वत् तत् पा॒पय॒क्ष्मस्य॑ य॒ज्जाया॒भ्यो ऽवि॒न्दत्
त॒ज्जाये॑न्यस्य॒य ए॒वमे॒तेषां॑ य॒क्ष्माणां॑ जन्म॑ वेद॒ नैन॑मे॒ते य॒क्ष्मा
वि॒न्दन्ति॒स ए॒ता ए॒व न॒मस्य॑न्नुपा॒धावत्॑ ता अ॒ब्रुवन्॑ वरं॑ वृ॒णाम॑है
समा॒वच्छ॑ ए॒व न॒ उपा॑य इति॑ तस्मा॑ ए॒त - [] 25

TS 2.3.5.2 - Padam

ऐ॒त् । तम् । य॒क्ष्मः । आ॒र्च्छत् । रा॒जानम् । य॒क्ष्मः । आ॒रत् । इति॑ ।
तत् । रा॒जय॒क्ष्मस्येति॑ रा॒ज-य॒क्ष्मस्य॑ । जन्म॑ । यत् । पा॒पीया॒न् ।
अ॒भवत् । तत् । पा॒पय॒क्ष्मस्येति॑ पा॒प - य॒क्ष्मस्य॑ । यत् । जा॒याभ्यः॑ ।
अ॒वि॒न्दत् । तत् । जा॒येन्य॑स्य । यः । ए॒वम् । ए॒तेषाम्॑ । य॒क्ष्माणा॑म् ।
जन्म॑ । वेद॑ । न । ए॒नम् । ए॒ते । य॒क्ष्माः॑ । वि॒न्दन्ति॑ । सः । ए॒ताः ।
ए॒व । न॒मस्य॑न् । उपेति॑ । अ॒धावत्॑ । ताः । अ॒ब्रुवन्॑ । वरम्॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

वृ॒णाम॑है । समा॑वच्छ॒ इति॑ समा॑वत् - शः । ए॒व । नः । उपे॑ति ।

अ॒यः । इति॑ । तस्मै॑ ॥ ए॒तम् । 25 (50)

TS 2.3.5.3

-मा॑दि॒त्यं च॒रुं नि॑रव॒पन् ते॒नै॒वैनं॑ पा॒पाथ् स्रा॑मा॒दमु॒ञ्चन् ।
यः पा॑प॒यक्ष्म॑गृ॒हीतः॑ स्यात् तस्मा॑ ए॒तमा॑दि॒त्यं च॒रुं नि॑र्व॒पेदा॑दि॒त्याने॒व
स्वे॑न भा॒गधे॒येनो॑प धा॒वति॑ त ए॒वैनं॑ पा॒पाथ् स्रा॑मान्मु॒ञ्चन्त्य-
मा॒वास्या॑यां नि॒र्वपे॑दमु॒मे॒वैन-॑मा॒प्याय॑मान-मन्वा॒ प्या॑य॒यति॑ न॒वो॒नवो॑
भव॑ति जा॒यमान॑ इति॑ पु॒रोनु॑वा॒क्या भ॑व॒त्यायु॑रे॒वास्मिन् () तया॑
दधा॑ति यमा॑दि॒त्या अ॒ञ्शु॒माप्या॑य॒यन्तीति॑ या॒ज्यै॒वैनमे॑तया॑

प्या॑य॒यति॑ ॥ 26

TS 2.3.5.3 - Padam

आ॒दि॒त्यम् । च॒रुम् । नि॑रि॒ति । अ॒व॒पन् । ते॒न । ए॒व । ए॒नम् ।
पा॒पात् । स्रा॑मात् । अ॒मु॒ञ्चन् । यः । पा॑प॒यक्ष्म॑गृ॒हीत इति॑
पा॑प॒यक्ष्म - गृ॒हीतः॑ । स्यात् । तस्मै॑ ॥ ए॒तम् । आ॒दि॒त्यम् । च॒रुम् ।
नि॑रि॒ति । व॒पेत् । आ॒दि॒त्यान् । ए॒व । स्वे॑न ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग॒ – धे॒ये॒न॒ । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । ते॒ । ए॒व॒ । ए॒न॒म् ।
पा॒पा॒त् । स्रा॒मा॒त् ॥ मु॒ञ्च॒न्ति॒ । अ॒मा॒वा॒स्या॒या॒मि॒त्य॒मा॒ – वा॒स्या॒या॒म् ।
नि॒रि॒ति॒ । व॒पे॒त् । अ॒मु॒म् । ए॒व॒ । ए॒न॒म् । आ॒प्या॒य॒मा॒न॒मि॒त्या॒ –
प्या॒य॒मा॒न॒म् । अ॒नु॒ । ए॒ति॒ । प्या॒य॒य॒ति॒ । न॒वो॒न॒व॒ इति॒ न॒वः॒ – न॒वः॒ ।
भ॒व॒ति॒ । जा॒य॒मा॒नः॒ । इति॒ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॒ति॒ पु॒रः॒ – अ॒नु॒वा॒क्या॒ ॥
भ॒व॒ति॒ । आ॒युः॒ । ए॒व॒ । अ॒स्मि॒न् () । तया॑ । द॒धा॒ति॒ । य॒म् ।
आ॒दि॒त्याः॒ । अ॒ञ्शु॒म् । आ॒प्या॒य॒य॒न्ती॒त्या॒ – प्या॒य॒य॒न्ति॒ । इति॑ ।
या॒ज्या॑ ॥ ए॒ति॒ । ए॒व॒ । ए॒न॒म् । ए॒तया॑ ॥ प्या॒य॒य॒ति ॥ 26 (63)

(ए॒वो॒पै – त – म॒स्मि॒न् – त्रयो॑दश॒च) (A5)

TS 2.3.6.1

प्र॒जा॒प॒ति॒ दे॒वे॒भ्यो॒ ऽन्नाद्यं॑ ॐ॒व्यादि॑श॒त् सौ॑ ऽब्र॒वीद्-यदि॑मान्
ॐ॒लो॒का॒न॒भ्यति॑रि॒च्यातै॑ तन्म॒मा॒स॒दिति॑ तदि॒मान् ॐ॒लो॒का॒न॒भ्यत्य॑रि॒च्यते॒न्द्रञ्
रा॒जा॒न-मि॒न्द्र-म॒धि॒रा॒ज-मि॒न्द्रञ् स्व॒रा॒जा॒नं॒ ततो॑ वै स इ॒मान् ॐ॒लो॒काञ्
स्त्रे॒धा ऽदु॒ह॒त् तत् त्रि॒धा॒तो॑स्त्रि॒धा॒तु॒त्वं ॐ॒यं का॒म॒र्ये॒तान्ना॒दः॒ स्या॒दिति॑
तस्मा॑ ए॒तं त्रि॒धा॒तुं निर्व॑पेदिन्द्राय॒ राज्ञे॑ पु॒रो॒डा॒श – [] 27

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

TS 2.3.6.1 - Padam

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । देवेभ्यः । अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् ॥
व्यादिशदिति वि – आदिशत् । सः । अब्रवीत् । यत् । इमान् ।
लोकान् । अभीति । अतिरिच्याता इत्यति – रिच्यातै । तत् । मम ।
असत् । इति । तत् । इमान् । लोकान् । अभि । अतीति ।
अरिच्यत । इन्द्रम् ॥ राजानम् । इन्द्रम् ॥ अधिराजमित्यधि-राजम् ।
इन्द्रम् ॥ स्वराजानमिति स्व – राजानम् । ततः । वै । सः । इमान् ।
लोकान् । त्रेधा । अदुहत् । तत् । त्रिधातोरिति त्रि – धातौः ॥
त्रिधातुत्वमिति त्रिधातु – त्वम् । यम् । कामयेत ।
अन्नाद इत्यन्न – अदः । स्यात् । इति । तस्मै ॥ एतम् ।
त्रिधातुमिति त्रि – धातुम् ॥ निरिति । वपेत् । इन्द्राय । राज्ञे ॥
पुरोडाशम् ॥ 27 (50)

TS 2.3.6.2

-मेकादशकपाल-मिन्द्रायाधिराजायेन्द्राय स्वराज्ञे ऽयं वा इन्द्रो
राजा ऽयमिन्द्रो ऽधिराजो ऽसाविन्द्रः स्वराडिमानेव लोकान्थ-

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

स्वेन॑ भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प॒ धा॒वति॑ त ए॒वा॒स्मा॒ अ॒न्नं॑ प्र॒ यच्छ॑न्त्यन्नाद ए॒व
भ॒वति॑ यथा॑ व॒थ्से॒न प्र॒त्तां॑ गां॒ दु॒ह ए॒वमे॒वे॒मान् लो॒कान्॑ प्र॒त्तान्
का॒मम॒न्नाद्यं॑ दु॒ह उ॒त्ताने॑षु॒ क॒पा॒लेष्व॑धि श्र॒यत्य॑यातयाम॒त्वाय॑
त्रयः॑ () पु॒रो॒डाशा॑ भ॒वन्ति॑ त्र॒य इ॒मे लो॒का ए॒षां लो॒काना॑मा॒प्त्या
उ॒त्तर॑उ॒त्तरो॒ ज्या॒या॒न् भ॒वत्ये॒वमि॒व ही॒मे लो॒काः स॒मृद्ध्यै॑ स॒र्वेषा॑-
म॒भि॒ग॒म॒य॒न्नव॑ द्य॒त्यछ॑म्बट्कारं॑ व्य॒त्यास॒मन्वा॒हानि॑र्दाहाय ॥ 28

TS 2.3.6.2 - Padam

एका॑दशक॒पाल॑मित्येकादश – क॒पा॒लम् । इन्द्रा॑य ।
अ॒धि॒रा॒जा॒ये॒त्यधि॑ – रा॒जाय॑ । इन्द्रा॑य । स्व॒रा॒ज्ञ इति॑ स्व – रा॒ज्ञे ॥
अ॒यम् । वै । इन्द्रः॑ । रा॒जा । अ॒यम् । इन्द्रः॑ ।
अ॒धि॒रा॒ज इत्यधि॑ – रा॒जः । अ॒सौ । इन्द्रः॑ । स्व॒रा॒डिति॑ स्व – रा॒ट् ।
इ॒मान् । ए॒व । लो॒कान् । स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न ।
उ॒पेति॑ । धा॒वति॑ । ते । ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । प्रेति॑ । यच्छ॑न्ति ।
अ॒न्नाद॑ इत्यन्न – अ॒दः । ए॒व । भ॒वति॑ । यथा॑ । व॒थ्से॒न । प्र॒त्ताम् ।
गा॒म् । दु॒हे । ए॒वम् । ए॒व । इ॒मान् । लो॒कान् । प्र॒त्तान् । का॒मम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

अ॒न्नाद्य॒मित्य॒न्न – अद्य॑म् । दु॒हे । उ॒त्ताने॑ष्वित्युत्-तानेषु । क॒पालेषु॑ ।
 अधी॑ति । श्रय॑ति । अया॑तयाम॒त्वायेत्यया॑तयाम – त्वाय॑ । त्रयः॑ () ।
 पु॒रोडा॑शाः । भव॑न्ति । त्रयः॑ । इ॒मे । लो॒काः । ए॒षाम् । लो॒कानाम्॑ ।
 आप्त्यै॑ । उ॒त्तर॑उत्तर इत्युत्तरः – उ॒त्तरः॑ । ज्या॒यान् । भव॑ति । ए॒वम् ।
 इ॒व । हि । इ॒मे । लो॒काः । समृ॑द्ध्य॒ इति॒ सं-ऋ॑द्ध्यै । सर्वे॑षाम् ।
 अ॒भिग॑मयन्नित्य॒भि – ग॒मय॑न् । अ॒वेति॑ । द्यति॑ ।
 अछं॑बट्कारमित्यछं॑बट् – का॒रम् । व्य॒त्यास॑मिति॒ वि – अ॒त्यास॑म् ।
 अ॒न्विति॑ । आ॒ह । अ॒निर्दा॑हायेत्य॒निः – दा॒हाय॑ ॥ 28 (76)

(पु॒रोडा॑शं – त्रयः॑ – षड्विंश॑तिश्च) (A6)

TS 2.3.7.1

दे॒वा॒सुराः॑ सँय॑त्ता आ॒सन् तान् दे॒वान॑सुरा अज॒यन् ते दे॒वाः
 प॒राजि॑ग्याना असुराणां वैश्य॑मुपाऽऽयन् तेभ्य इन्द्रि॑यं वी॒र्य॑मपा॒क्राम॑त्
 तदिन्द्रो॑ऽचायत् तदन्व॑पा॒क्राम॑त् तदव॑रु॒धं नाश॑क्नोत् तदस्मा॑दभ्य॒र्द्धो
 ऽच॒रथ् स प्र॒जाप॑तिमुपा॒धाव॑त् तमे॒तया॑ सर्व॑पृष्ठया ऽयाज॑यत्
 तयै॑वास्मिन्निन्द्रि॑यं वी॒र्य॑मदधाद्-य इन्द्रि॑यकामो – [] 29

TS 2.3.7.1 - Padam

दे॒वा॒सु॒रा इति॑ दे॒व – अ॒सु॒राः । सँ॒य॒त्ता इति॑ सं-य॒त्ताः । आ॒स॒न् ।
 ता॒न् । दे॒वा॒न् । अ॒सु॒राः । अ॒ज॒य॒न् । ते । दे॒वाः ।
 प॒रा॒जि॒ग्या॒ना इति॑ प॒रा – जि॒ग्या॒नाः । अ॒सु॒रा॒णाम् । वै॒श्यम् ॥ उ॒पेति॑ ।
 आ॒य॒न् । ते॒भ्यः । इ॒न्द्रि॒यम् । वी॒र्यम् ॥ अ॒पेति॑ । अ॒क्राम॑त् । तत् ।
 इ॒न्द्रः । अ॒चा॒य॒त् । तत् । अ॒नु । अ॒पेति॑ । अ॒क्राम॑त् । तत् ।
 अ॒व॒रु॒ध॒मि॒त्य॒व – रु॒धम् ॥ न । अ॒श॒क्नो॑त् । तत् । अ॒स्मात् ।
 अ॒भ्य॒र्द्ध इत्य॑भि – अ॒र्द्धः । अ॒च॒र॒त् । सः । प्र॒जा॒प॒ति॒मि॒ति
 प्र॒जा – प॒तिम् । उ॒पेति॑ । अ॒धा॒व॒त् । तम् । ए॒तया॑ ॥ स॒र्व॒पृ॒ष्ठ॒येति॑
 स॒र्व – पृ॒ष्ठ॒या । अ॒या॒ज॒य॒त् । तया॑ ॥ ए॒व । अ॒स्मि॒न् । इ॒न्द्रि॒यम् ।
 वी॒र्यम् ॥ अ॒द॒धा॒त् । यः । इ॒न्द्रि॒य॒काम॑ इ॒तीन्द्रि॒य – का॒मः ॥ 29 (50)

TS 2.3.7.2

वी॒र्य॑का॒मः स्या॑त् तमे॒तया॑ स॒र्व॒पृ॒ष्ठ॒या या॒ज॒ये॒दे॒ता ए॒व दे॒वताः॑ स्वे॒न
 भा॒ग॒धे॒ये॒नो॒प धा॒वति॑ ता ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं वी॒र्यं॑ द॒धति॑ यदिन्द्रा॒य
 रा॒थ॒न्त॒रा॒य नि॒र्व॒पति॑ यदे॒वाग्ने॑-स्ते॒ज॒स्त॒दे॒वाव॑ रु॒न्धे॒यदिन्द्रा॒य

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

बार्॒हता॒य॒ य॒दे॒वेन्द्र॒स्य॒ ते॒ज॒स्त॒दे॒वा॒व॒ रु॒न्धे॒य॒दिन्द्रा॒य॒ वै॒रू॒पा॒य॒ य॒दे॒व॒
स॒वि॒तु॒स्ते॒ज॒स्त – [] 30

TS 2.3.7.2 - Padam

वी॒र्य॑का॒म॒ इति॑ वी॒र्य॑ – का॒मः॒ । स्यात् । तम् । ए॒तया॑ ॥
सर्व॑पृ॒ष्ठये॒ति॒ सर्व॑-पृ॒ष्ठया॒ । या॒ज॒येत् । ए॒ताः । ए॒व । दे॒वताः॑ । स्वे॒न ।
भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॒ भा॒ग॒-धे॒ये॒न॒ । उ॒पे॒ति॒ । धा॒व॒ति॒ । ताः । ए॒व । अ॒स्मिन् ।
इन्द्रि॑यम् । वी॒र्य॑म् । द॒ध॒ति॒ । यत् । इन्द्रा॑य । रा॒थ॒न्त॒रा॒ये॒ति॒
रा॒थ॑म् – त॒रा॒य॒ । नि॒र्व॒प॒ती॒ति॒ निः – व॒प॒ति॒ । यत् । ए॒व । अ॒ग्नेः॑ ।
ते॒जः॑ । तत् । ए॒व । अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे॒ । यत् । इन्द्रा॑य । बा॒र्ह॒ता॒य॒ ।
यत् । ए॒व । इन्द्र॑स्य । ते॒जः॑ । तत् । ए॒व । अ॒वे॒ति॒ । रु॒न्धे॒ । यत् ।
इन्द्रा॑य । वै॒रू॒पा॒य॒ । यत् । ए॒व । स॒वि॒तुः॑ । ते॒जः॑ । तत् । 30 (50)

TS 2.3.7.3

दे॒वा॒व॒ रु॒न्धे॒ य॒दिन्द्रा॑य॒ वैरा॒जा॒य॒ य॒दे॒व॒ धा॒तु॒स्ते॒ज॒स्त॒दे॒वा॒व॒ रु॒न्धे॒
य॒दिन्द्रा॑य॒ शा॒क्व॒रा॒य॒ य॒दे॒व॒ म॒रु॒तां॑ ते॒ज॒स्त॒दे॒वा॒व॒ रु॒न्धे॒य॒दिन्द्रा॑य॒ रै॒व॒ता॒य॒
य॒दे॒व॒ बृ॒ह॒स्प॒ते॒स्ते॒ज॒स्त॒दे॒वा॒व॒ रु॒न्ध॑ ए॒ता॒व॒न्ति॒ वै ते॒जा॑ँ॒सि॒ ता॒न्ये॒वा॒व॒

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

रुन्ध॑ उत्तानेषु॑ क॒पालेष्वधि॑ श्रय॒त्यया॑तयाम॒त्वाय॑ द्वाद॒शक॑पालः

पुरो॒डाशो॑ – [] 31

TS 2.3.7.3 - Padam

ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । यत् । इन्द्रा॑य । वै॒राजा॑य । यत् । ए॒व ।
धा॒तुः । तेजः॑ । तत् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । यत् । इन्द्रा॑य ।
शा॒क्वरा॑य । यत् । ए॒व । म॒रुता॑म् । तेजः॑ । तत् । ए॒व । अ॒वेति॑ ।
रु॒न्धे॑ । यत् । इन्द्रा॑य । रै॒वता॑य । यत् । ए॒व । बृ॒हस्प॑तेः । तेजः॑ ।
तत् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । ए॒ताव॑न्ति । वै । तेजा॑सि । तानि॑ ।
ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे॑ । उ॒त्तानेष्वि॑त्युत् – तानेषु॑ । क॒पालेषु॑ ।
अ॒धीति॑ । श्रय॒ति । अ॒यात॑याम॒त्वाये॑त्यया॒तयाम॑ – त्वा॒य ।
द्वाद॒शक॑पाल इति॑ द्वाद॒श – क॒पालः॑ । पुरो॒डाशः॑ । 31 (50)

TS 2.3.7.4

भवति॑ वैश्र॒देव॑त्वाय॒ सम॒न्तं॑ प॒र्यव॑द्यति॒ सम॒न्तमे॑वेन्द्रि॒यं वी॒र्यं॑
य॒ज॑माने दधाति॒ व्य॒त्यास॑-म॒न्वा॒हानि॑र्दाहायाश्च॒ ऋष॑भो वृ॒ष्णिर्ब॑स्तः

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

सा दक्षिणा वृषत्वायैतयैव यजेताभिःशस्यमान एताश्चेद्-वा
अस्यदेवता अन्न-मदन्त्यदन्त्यु-वेवास्य मनुष्याः ॥ 32

TS 2.3.7.4 - Padam

भवति । वैश्वदेवत्वायेति वैश्वदेव – त्वाय । समन्तमिति
सं – अन्तम् । पर्यवद्यतीति परि – अवद्यति । समन्तमिति
सं – अन्तम् । एव । इन्द्रियम् । वीर्यम् । यजमाने । दधाति ।
व्यत्यासमिति वि – अत्यासम् । अन्विति । आह ।
अनिर्दाहायेत्यनिः – दाहाय । अश्वः । ऋषभः । वृष्णिः । बस्तः ।
सा । दक्षिणा । वृषत्वायेति वृष – त्वाय । एतया । एव । यजेत ।
अभिःशस्यमान इत्यभि – शस्यमानः । एताः । च । इत् । वै ।
अस्य । देवताः । अन्नम् । अदन्ति । अदन्ति । उ । एव । अस्य ।
मनुष्याः ॥ 32 (38) (इन्द्रियकामः – सवितुस्तेजस्तत् – पुरोडाशो
-ऽष्टात्रिंशच्च) (A7)

TS 2.3.8.1

र॒जनो॑ वै कौ॒णेयः॑ क्र॒तु॒जितं॑ जा॒नकिं॑ चक्षु॒र्वन्य॑मयात् तस्मा॑
 ए॒तामिष्टिं॑ नि॒रव॑प॒दग्नये॑ भ्राज॒स्वते॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालꣳ
 सौ॒र्यं च॒रुम॑ग्नये भ्राज॒स्वते॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालं तयै॒वास्मिन्
 चक्षु॑रदधाद्-य-श्चक्षु॒कामः॑ स्यात् तस्मा॑ ए॒तामिष्टिं॑ नि॒र्वपे॑द॒ग्नये॑
 भ्राज॒स्वते॑ पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालꣳ सौ॒र्यं च॒रुम॑ग्नये भ्राज॒स्वते॑
 पु॒रोडा॑शम॒ष्टाक॑पालम॒ग्ने वै चक्षु॑षा म॒नुष्या॑ वि - [] 33

TS 2.3.8.1 - Padam

र॒जनः॑ । वै । कौ॒णेयः॑ । क्र॒तु॒जित॑मि॒ति क्रतु॑ - जि॒तम्॑ । जा॒नकि॑म् ।
 चक्षु॒र्वन्य॑मि॒ति चक्षुः॑ - व॒न्यम्॑ । अ॒यात् । तस्मै॑ । ए॒ताम् । इष्टि॑म् ।
 नि॒रि॒ति । अ॒वप॑त् । अ॒ग्नये॑ । भ्राज॒स्वते॑ । पु॒रोडा॑शम् ।
 अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ - क॒पालम्॑ । सौ॒र्यम्॑ । च॒रुम् । अ॒ग्नये॑ ।
 भ्राज॒स्वते॑ । पु॒रोडा॑शम् । अ॒ष्टाक॑पालमि॒त्यष्टा॑ - क॒पालम्॑ । तया॑ ।
 ए॒व । अ॒स्मिन् । चक्षुः॑ । अ॒दधा॑त् । यः । चक्षु॑ष्काम इति
 चक्षुः॑ - का॒मः॑ । स्यात् । तस्मै॑ । ए॒ताम् । इष्टि॑म् । नि॒रि॒ति । व॒पेत् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

अ॒ग्नये॑ । भ्रा॒जस्व॑ते । पु॒रोडा॑शम् । अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् ।
सौ॒र्यम् । च॒रुम् । अ॒ग्नये॑ । भ्रा॒जस्व॑ते । पु॒रोडा॑शम् ।
अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॑ष्टा – क॒पालम् । अ॒ग्नेः । वै । चक्षु॑षा । म॒नुष्याः॑ ।
वी॒ति । 33 (50)

TS 2.3.8.2

प॒श्यन्ति॑ सू॒र्यस्य॑ दे॒वा अ॒ग्निं चै॒व सू॒र्यं च॒ स्वेन॑ भा॒गधे॑येनोप॑ धावति॒
तावे॒वास्मिन्॑ चक्षु॑र्द्धत्त-श्चक्षु॑ष्माने॒व भव॑ति यदा॒ग्नेयौ॑ भव॒तश्चक्षु॑षी
ए॒वास्मिन्॑ तत् प्र॒ति दधा॑ति यथ् सौ॒र्यो नासि॑कां तेना॒भितः॑
सौ॒र्यमा॒ग्नेयौ॑ भव॒तस्तस्मा॑द॒भितो॑ नासि॒कां चक्षु॑षी तस्मान्नासि॒कया॑
चक्षु॑षी वि॒धृते॑ स॒मानी॑ या॒ज्यानु॑वाक्ये॑ भव॒तः स॒मान् हि () चक्षुः॑
स॒मृद्ध्य॑ उ॒दु त्यं जा॒तवे॑दसꣳ स॒प्त त्वा॑ ह॒रितो॑ रथे॒ चित्रं॑
दे॒वाना॑मु॒दगा॑दनी॒कमि॑ति पिण्डान् प्र यच्छति॒ चक्षु॑रे॒वास्मै॑ प्र यच्छति॒
यदे॒व तस्य॑ तत् ॥ 34

TS 2.3.8.2 - Padam

प॒श्य॒न्ति॑ । सूर्य॑स्य । दे॒वाः । अ॒ग्नि॑म् । च॒ । ए॒व । सूर्य॑म् । च॒ ।
 स्वे॒न । भा॒ग॒धे॒ये॒ने॒ति॑ भा॒ग – धे॒ये॒न । उ॒पे॒ति॑ । धा॒व॒ति॑ । तौ । ए॒व ।
 अ॒स्मि॒न् । चक्षुः॑ । ध॒त्तः॑ । चक्षु॑ष्मान् । ए॒व । भ॒व॒ति॑ । यत् ।
 आ॒ग्ने॒यौ । भ॒व॒तः॑ । चक्षु॑षी इति । ए॒व । अ॒स्मि॒न् । तत् । प्र॒ती॒ति॑ ।
 द॒धा॒ति॑ । यत् । सौर्यः॑ । ना॒सि॒काम् । ते॒न । अ॒भि॒तः॑ । सौर्य॑म् ।
 आ॒ग्ने॒यौ । भ॒व॒तः॑ । तस्मा॑त् । अ॒भि॒तः॑ । ना॒सि॒काम् । चक्षु॑षी इति ।
 तस्मा॑त् । ना॒सि॒कया॑ । चक्षु॑षी इति । वि॒धृ॒ते॒ इति॑ वि – धृ॒ते॒ ।
 स॒मा॒नी॑ इति । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति या॒ज्या – अ॒नु॒वा॒क्ये॑ । भ॒व॒तः॑ ।
 स॒मा॒नम् । हि () । चक्षुः॑ । स॒मृ॒द्ध्य॑ इति सं-ऋ॒द्ध्यै॑ । उ॒दि॒ति॑ ।
 उ । त्यम् । जा॒त॒वे॒द॒स॒मि॒ति॑ जा॒त – वे॒द॒स॒म् । स॒प्त । त्वा । ह॒रि॒तः॑ ।
 रथे॑ । चि॒त्रम् । दे॒वा॒ना॒म् । उ॒दि॒ति॑ । अ॒गा॒त् । अ॒नी॒कम् । इति॑ ।
 पि॒ण्डा॑न् । प्रे॒ति॑ । य॒च्छ॒ति॑ । चक्षुः॑ । ए॒व । अ॒स्मै॑ । प्रे॒ति॑ । य॒च्छ॒ति॑ ।
 यत् । ए॒व । तस्य॑ । तत् ॥ 34 (78)

(वि - ह्य - षावि॑श्शतिश्च) (A8)

TS 2.3.9.1

ध्रुवो॑ ऽसि॑ ध्रुवो॑ ऽह॑ꣳ सजा॑तेषु॑ भूयासं॑ धीरश्चेत्ता॑ वसु॒विद् ध्रुवो॑ ऽसि॑
 ध्रुवो॑ ऽह॑ꣳ सजा॑तेषु॑ भूयासमु॒ग्रश्चेत्ता॑ वसु॒विद् ध्रुवो॑ ऽसि॑ ध्रुवो॑ ऽह॑ꣳ
 सजा॑तेषु॑ भूयासम॒भिभू॑श्चेत्ता॑ वसु॒विदाम॑न-मस्याम॑नस्य दे॒वा ये
 सजा॑ताः कु॒माराः॑ सम॑नसस्तान॒हं काम॑ये हृदा॒ ते मां काम॑यन्ताꣳ
 हृदा॒ तान् म॒ आम॑नसः कृ॒धि स्वाहा॑ ऽऽम॑न-मस्या - [] 35

TS 2.3.9.1 - Padam

ध्रुवः॑ । अ॒सि॑ । ध्रुवः॑ । अ॒हम् । सजा॑तेष्विति॑ स - जा॒तेषु॑ ।
 भूया॒सम् । धीरः॑ । चेत्ता॑ ॥ वसु॒विदिति॑ वसु - वित् । ध्रुवः॑ । अ॒सि॑ ।
 ध्रुवः॑ । अ॒हम् । सजा॑तेष्विति॑ स - जा॒तेषु॑ । भूया॒सम् । उ॒ग्रः ।
 चेत्ता॑ ॥ वसु॒विदिति॑ वसु - वित् । ध्रुवः॑ । अ॒सि॑ । ध्रुवः॑ । अ॒हम् ।
 सजा॑तेष्विति॑ स - जा॒तेषु॑ । भूया॒सम् । अ॒भिभू॑रित्यभि - भूः ।
 चेत्ता॑ ॥ वसु॒विदिति॑ वसु - वित् । आ॒म॒न॒मित्या - म॒नम् । अ॒सि॑ ।
 आ॒म॒न॒स्येत्या - म॒नस्य॑ । दे॒वाः । ये । सजा॑ता इति॑ स - जा॒ताः ।
 कु॒माराः॑ । सम॑नस इति॑ स - म॒नसः॑ । तान् । अ॒हम् । का॒मये॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

हृ॒दा । ते । माम् । का॒म॒य॒न्ता॒म् । हृ॒दा । तान् । मे ।

आ॒म॒न॒स॒ इ॒त्या – म॒न॒सः॑ । कृ॒धि॒ । स्वा॒हा॑ ॥

आ॒म॒न॒मि॒त्या – म॒न॒म् । अ॒सि॒ । 35 (50)

TS 2.3.9.2

–म॒न॒स्य॑ दे॒वा याः॑ स्त्रि॒यः॑ स॒म॒न॒स॒स्ता अ॒हं का॒म॒ये हृ॒दा ता मां
का॒म॒य॒न्ता॑ हृ॒दा ता म॒ आ॒म॒न॒सः॑ कृ॒धि॒ स्वा॒हा॑ वैश्व॒दे॒वी॑ सा॒ङ्ग्र॒ह॒णीं
निर्व॑पेद् ग्राम॒कामो॑ वैश्व॒दे॒वा वै स॒जा॒ता वि॒श्वाने॒व दे॒वान्थ॒स्वेन॑
भा॒ग॒धे॒ये॒नोप॑ धावति॒ त ए॒वास्मै॑ स॒जा॒तान् प्र य॑च्छन्ति॒ ग्राम्ये॑व भवति
सा॒ङ्ग्र॒ह॒णी भवति॑ म॒नो॒ग्र॒ह॒णं वैस॑ङ्ग्र॒ह॒णं म॒न ए॒व
स॒जा॒तानां॑ – [] 36

TS 2.3.9.2 - Padam

आ॒म॒न॒स्ये॒त्या – म॒न॒स्य॑ । दे॒वाः । याः । स्त्रि॒यः । स॒म॒न॒स॒ इति॑

स – म॒न॒सः॑ । ताः । अ॒हम् । का॒म॒ये । हृ॒दा । ताः । माम् ।

का॒म॒य॒न्ता॒म् । हृ॒दा । ताः । मे । आ॒म॒न॒स॒ इत्या – म॒न॒सः॑ ।

कृ॒धि॒ । स्वा॒हा॑ । वैश्व॒दे॒वीमि॒ति॑ वैश्व – दे॒वीम् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

सांग्रहणीमिति सां – ग्रहणीम् । निरिति । वपेत् ।
ग्रामकाम इति ग्राम – कामः । वैश्वदेवा इति वैश्व – देवाः ।
वै । सजाता इति स – जाताः । विश्वान् । एव । देवान् । स्वेन ।
भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उपेति । धावति । ते । एव ।
अस्मै । सजातानिति स-जातान् । प्रेति । यच्छन्ति । ग्रामी । एव ।
भवति । सांग्रहणीति सां – ग्रहणी । भवति । मनोग्रहणमिति
मनः – ग्रहणम् । वै । संग्रहणमिति सं – ग्रहणम् । मनः । एव ।
सजातानामिति स – जातानाम् । 36 (50)

TS 2.3.9.3

गृह्णाति ध्रुवो ऽसि ध्रुवो ऽह्ं सजातेषु भूयासमिति परिधीन् परि
दधात्याशिषमेवैतामा शास्ते ऽथो एतदेव सर्वं सजातेष्वधि भवति
यस्यैवं विदुष एते परिधयः परिधीयन्त आमनमस्यामनस्य देवा
इति तिस्र आहुती जुहोत्येतावन्तो वै सजाता ये महान्तो ये क्षुल्लका
याः स्त्रियस्तानेवाव रुन्धे () त एनमवरुद्धा उप तिष्ठन्ते ॥ 37

TS 2.3.9.3 - Padam

गृ॒ह्णा॒ति॒ । ध्रु॒वः॑ । अ॒सि॒ । ध्रु॒वः॑ । अ॒हम् । स॒जा॒तेष्वि॑ति स-जा॒तेषु॑ ।
 भू॒या॒सम् । इति॑ । प॒रि॒धी॒नि॒ति॑ परि - धीन् । प॒री॒ति॑ । द॒धा॒ति॒ ।
 आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ - शि॒षम्॑ ॥ ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॒ । अथो॑ इति॑ ।
 ए॒तत् । ए॒व । स॒र्वम्॑ । स॒जा॒तेष्वि॑ति स-जा॒तेषु॑ । अधी॑ति । भ॒व॒ति॒ ।
 य॒स्य॑ । ए॒वम् । वि॒दु॒षः॑ । ए॒ते । प॒रि॒ध॒य॒ इति॑ परि - ध॒यः॑ ।
 प॒रि॒धी॒य॒न्त॒ इति॑ परि - धी॒य॒न्ते॑ ॥ आ॒म॒न॒मि॒त्या॑ - म॒नम् । अ॒सि॒ ।
 आ॒म॒न॒स्ये॒त्या॑ - म॒न॒स्य॑ । दे॒वाः॑ । इति॑ । ति॒स्रः॑ ।
 आ॒हु॒ती॒रि॒त्या॑ - हु॒तीः॑ । जु॒हो॒ति॑ । ए॒ता॒व॒न्तः॑ । वै । स॒जा॒ता॒ इति॑
 स-जा॒ताः॑ । ये । म॒हा॒न्तः॑ । ये । क्षु॒ल्ल॒काः॑ । याः । स्त्रि॒यः॑ । तान् ।
 ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे॑ () । ते । ए॒नम् । अ॒व॒रु॒द्धा॒ इत्य॑व - रु॒द्धाः॑ ।
 उ॒पे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒न्ते॑ ॥ 37 (55)

(स्वाहा ऽमनमसि - सजातानां - रुन्धे - पञ्च च) (A9)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

TS 2.3.10.1

यन्न॑व॒मैत् तन्न॑वनी॒तम॑भवद्-यद॑स॒र्पत् तथ् सर्पि॑र॒भवद्-यद॑दि॒ध्रय॑त्
तद् घृ॒तम॑भवद॒श्विनोः॑ प्रा॒णो ऽसि॑ तस्य॑ ते द॒त्तां य॑योः प्रा॒णो ऽसि॑
स्वाहे॑न्द्र॒स्य प्रा॒णो ऽसि॑ तस्य॑ ते ददा॒तु यस्य॑ प्रा॒णो ऽसि॑ स्वाहा॑
मि॒त्रावरु॑णयोः प्रा॒णो ऽसि॑ तस्य॑ ते द॒त्तां य॑योः प्रा॒णो ऽसि॑ स्वाहा॑
विश्वे॑षां दे॒वानां॑ प्रा॒णो ऽसि॑ - [] 38

TS 2.3.10.1 - Padam

यत् । न॒वम् । ऐत् । तत् । न॒वनी॑त॒मि॒ति न॒व - नी॒तम् । अ॒भवत् ।
यत् । अ॒स॒र्पत् । तत् । स॒र्पिः । अ॒भवत् । यत् । अ॒दि॒ध्रय॑त् । तत् ।
घृ॒तम् । अ॒भवत् । अ॒श्विनोः॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । अ॒सि । तस्य॑ ।
ते । द॒त्ताम् । य॑योः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । अ॒सि । स्वाहा॑ ।
इन्द्र॑स्य । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः । अ॒सि । तस्य॑ । ते । ददा॒तु । यस्य॑ ।
प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । अ॒सि । स्वाहा॑ । मि॒त्रावरु॑णयो॒रिति॑
मि॒त्रा - वरु॑णयोः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । अ॒सि । तस्य॑ । ते ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

दत्ता॑म् । ययोः॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र – अनः॑ । अ॒सि॑ । स्वाहा॑ ।

विश्वे॑षाम् । दे॒वाना॑म् । प्रा॒ण इति॑ प्र – अनः॑ । अ॒सि॑ । 38 (50)

TS 2.3.10.2

तस्य॑ ते ददतु॑ येषां॑ प्रा॒णो ऽसि॑ स्वाहा॑ घृ॒तस्य॑ धा॒राम॑मृतस्य॑
पन्था॑मिन्द्रेण॑ दत्तां॑ प्रयतां॑ मरु॑द्धिः ।

तत् त्वा॑ विष्णुः॑ पर्य॑पश्यत् तत् त्वे॒डा ग॑व्यैरयत् ॥

पाव॑मानेन॑ त्वा॒ स्तोमे॑न गाय॒त्रस्य॑ वर्त॒न्योपा॑शु॒शो

वीर्ये॑ण दे॒वस्त्वा॑ सवि॒तोथ् सृ॑जतु जी॒वात॑वे जी॒वन॒स्यायै॑

बृह॑द्रथन्त॒रयो॑स्त्वा॒ स्तोमे॑न त्रि॒ष्टुभो॑ वर्त॒न्या शु॒क्रस्य॑ वी॒र्ये॑ण

दे॒वस्त्वा॑ सवि॒तोथ् – [] 39

TS 2.3.10.2 - Padam

तस्य॑ । ते॑ । ददतु॑ । येषा॑म् । प्रा॒ण इति॑ प्र-अनः॑ । अ॒सि॑ । स्वाहा॑ ।

घृ॒तस्य॑ । धा॒राम् । अ॒मृत॑स्य । पन्था॑म् । इन्द्रे॑ण । दत्ता॑म् ।

प्रय॑तामिति॑ प्र – य॒ताम् । मरु॑द्धिरिति॑ मरु॒त् – भिः॑ ॥ तत् । त्वा॑ ।

विष्णुः॑ । परी॑ति । अ॒प॒श्यत् । तत् । त्वा॑ । इ॒डा । ग॑वि । ऐर॑यत् ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

पावमानेन । त्वा । स्तोमेन । गायत्रस्य । वर्तन्या ।

उपा॒शोरित्युप॑-अ॒शोः । वी॒र्येण॑ । देवः । त्वा । स॒विता । उदिति॑ ।

सृ॒जतु॑ । जी॒वा॒त॒वे । जी॒व॒न॒स्यायै॑ ॥ बृ॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रयो॑रिति

बृ॒ह॒त् - र॒थ॒न्त॒रयोः॑ । त्वा । स्तोमेन॑ । त्रि॒ष्टु॒भः । वर्त॑न्या । शु॒क्रस्य॑ ।

वी॒र्येण॑ । देवः । त्वा । स॒विता । उदिति॑ । 39 (50)

TS 2.3.10.3

सृ॒जतु॑ जी॒वा॒त॒वे जी॒व॒न॒स्याया॑ अ॒ग्ने॒स्त्वा मा॒त्रया॑ जग॒त्यै

वर्त॑न्या ऽऽग्र॒यण॑स्य वी॒र्येण॑ दे॒व॒स्त्वा स॒वि॒तो॒त् सृ॒जतु॑ जी॒वा॒त॒वे

जी॒व॒न॒स्याया॑ इ॒म॒म॒ग्न॒ आ॒यु॒षे वर्च॑से कृ॒धि प्रि॒य॒रेतो॑

वरु॑ण सोम॒ राज॑न् ।

मा॒ते॒वा॒स्मा अ॒दि॒ते श॒र्म य॒च्छ॒ विश्वे॑ दे॒वा ज॒र॒द॒ष्टि॒र्यथा॑ ऽऽस॒त् ॥

अ॒ग्नि॒रा॒यु॒ष्मान्थ् स॒ व॒न॒स्प॒ति॒भि॒रा॒यु॒ष्मान् ते॒न त्वा॑ ऽऽयु॒षा ऽऽयु॑ष्मन्तं

क॒रो॒मि सो॒म आ॒यु॒ष्मान्थ् () स॒ ओ॒ष॒धी॒भि र्य॒ज्ञ आ॒यु॒ष्मान्थ्

स॒ दक्षि॑णाभि॒ ब्र॒ह्मा॑ऽऽयु॒ष्मत् तद्-ब्रा॒ह्म॒णै॒रा॒यु॒ष्मद् दे॒वा आ॒यु॒ष्मन्त॑स्ते

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ॐ॒तेन॑ पि॒तर॑ आ॒युष्म॑न्तस्ते॒ स्व॒धया॑ ऽ॒युष्म॑न्तस्तेन॒ त्वा॑ ऽ॒युषा॑
ॐ॒युष्म॑न्तं॒ करो॑मि ॥ 40

TS 2.3.10.3 - Padam

सृ॒जतु॑ । जी॒वा॒त॒वे । जी॒व॒न॒स्या॒यै॑ ॥ अ॒ग्नेः॑ । त्वा॑ । मा॒त्र॒या । ज॒ग॒त्यै॑ ।
व॒र्त॒न्या । आ॒ग्र॒य॒ण॒स्य॑ । वी॒र्ये॑ण । दे॒वः । त्वा॑ । स॒वि॒ता । उ॒दि॒ति॑ ।
सृ॒जतु॑ । जी॒वा॒त॒वे । जी॒व॒न॒स्या॒यै॑ ॥ इ॒मम् । अ॒ग्ने॑ । आ॒यु॒षे ।
व॒र्च॑से । कृ॒धि॑ । प्रि॒यम् । रे॒तः । व॒रु॒ण । सो॒म । रा॒ज॒न् ॥ मा॒ता ।
इ॒व । अ॒स्मै॑ । अ॒दि॒ते॑ । श॒र्म॑ । य॒च्छ॑ । वि॒श्वे॑ ॥ दे॒वाः ।
ज॒र॒द॒ष्टि॒रि॒ति॑ ज॒रत् - अ॒ष्टिः॑ ॥ य॒था॑ । अ॒सत् ॥ अ॒ग्निः॑ । आ॒यु॒ष्मा॑न् ।
सः । व॒न॒स्प॒ति॒भि॒रि॒ति॑ व॒न॒स्प॒ति॑-भिः । आ॒यु॒ष्मा॑न् । ते॒न॑ । त्वा॑ ।
आ॒यु॒षा । आ॒यु॒ष्म॑न्तम् । करो॑मि । सो॒मः॑ । आ॒यु॒ष्मा॑न् () । सः ।
ओ॒ष॒धी॒भि॒रि॒त्यो॒ष॒धि॑ - भिः । य॒ज्ञः॑ । आ॒यु॒ष्मा॑न् । सः । द॒क्षि॑णाभिः ।
ब्र॒ह्म॑ । आ॒यु॒ष्म॑त् । तत् । ब्रा॒ह्म॒णैः॑ । आ॒यु॒ष्म॑त् । दे॒वाः । आ॒यु॒ष्म॑न्तः ।
ते॑ । अ॒मृ॒तेन॑ । पि॒तरः॑ । आ॒यु॒ष्म॑न्तः । ते॑ । स्व॒ध॒ये॒ति॑ स्व - ध॒या॑ ॥
आ॒यु॒ष्म॑न्तः । ते॒न॑ । त्वा॑ । आ॒यु॒षा । आ॒यु॒ष्म॑न्तम् । करो॑मि ॥ 40 (75)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

(विश्वेषां देवानां प्राणोऽसि – त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण
देवस्त्वा सवितोथ् – सोम आयुष्मान् – पञ्चविंशतिश्च) (A10)

TS 2.3.11.1

अग्निं वा एतस्य शरीरं गच्छति सोमं रसो वरुण एनं वरुणपाशेन
गृह्णाति सरस्वतीं वाग्नाविष्णू आत्मा यस्य ज्योगामयति यो
ज्योगामयावी स्याद्-यो वा कामयेत सर्वमायुरियामिति तस्मा
एतामिष्टिं निर्वपेदाग्नेय –मष्टाकपालं सौम्यं चरुं वारुणं
दशकपालं सारस्वतं चरुमाग्नावैष्णव-मेकादशकपाल-मग्नेरेवास्य
शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्-रसं – [] 41

TS 2.3.11.1 - Padam

अग्निम् । वै । एतस्य । शरीरम् । गच्छति । सोमम् । रसः ।
वरुणः । एनम् । वरुणपाशेनेति वरुण – पाशेन । गृह्णाति ।
सरस्वतीम् । वाक् । अग्नाविष्णू इत्यग्ना – विष्णू । आत्मा । यस्य ।
ज्योक् । आमयति । यः । ज्योगामयावीति ज्योक् – आमयावी ।
स्यात् । यः । वा । कामयेत । सर्वम् । आयुः । इयाम् । इति ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

तस्मै॑ । ए॒ताम् । इ॒ष्टिम् । नि॒रिति॑ । व॒पेत् । आ॒ग्ने॒यम् ।

अ॒ष्टाक॑पाल॒मित्य॒ष्टा – क॒पालम् । सौ॒म्यम् । च॒रुम् । वा॒रुण॑म् ।

द॒शक॑पाल॒मिति॑ द॒श – क॒पालम् । सा॒रस्व॒तम् । च॒रुम् ।

आ॒ग्ना॒वैष्ण॑व॒मित्या॒ग्ना – वैष्ण॑वम् ।

एका॑द॒शक॑पाल॒मित्ये॒काद॑श – क॒पालम् । अ॒ग्नेः । ए॒व । अ॒स्य ।

शरी॑रम् । नि॒ष्क्री॒णाती॑ति॒ निः – क्री॒णाति॑ । सो॒मात् । र॒सम् । 41 (50)

TS 2.3.11.2

वा॒रुणे॑नै॒वैनं॑ वा॒रुण॑पा॒शान् मु॒ञ्चति॑ सा॒रस्व॒तेन॑ वा॒चं द॑धात्य॒ग्निः

सर्वा॑ दे॒वता॒ विष्णु॑र्य॒ज्ञो दे॒वता॑भिश्चै॒वैनं॑ य॒ज्ञेन॑ च भिष॒ज्यत्यु॑त

यदी॑तासु॒ भव॑ति जी॒वत्ये॒व यन्न॑व॒मैत् तन्न॑वनी॒तम॑-भ॒वदित्या॒ज्य-

मवे॑क्षते॒रूप॑मे॒वास्यै॑-तन्महि॒मानं॑ व्या॒चष्टे॑ ऽश्वि॒नौः प्रा॒णोऽसी॑त्याहा॒श्विनौ॑

वै दे॒वानां॑ – [] 42

TS 2.3.11.2 - Padam

वा॒रुणे॑न । ए॒व । ए॒नम् । वा॒रुण॑पा॒शादिति॑ वरुण – पा॒शात् ।

मु॒ञ्चति॑ । सा॒रस्व॒तेन॑ । वा॒चम् । द॑धाति॒ । अ॒ग्निः । सर्वाः॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

दे॒वताः॑ । वि॒ष्णुः॑ । य॒ज्ञः॑ । दे॒वता॑भिः । च॒ । ए॒व । ए॒नम् । य॒ज्ञेन॑ ।
च॒ । भि॒षज्य॑ति । उ॒त । य॒दि । इ॒तासु॑रिती॒त – अ॒सुः॑ । भ॒वति॑ ।
जी॒वति॑ । ए॒व । यत् । न॒वम् । ऐत् । तत् । न॒वनी॑तमि॒ति न॒व-नी॑तम् ।
अ॒भव॑त् । इ॒ति । आ॒ज्यम्॑ । अ॒वेति॑ । ई॒क्षते॑ । रू॒पम् । ए॒व । अ॒स्य ।
ए॒तत् । म॒हि॒मान॑म् । व्या॒चष्ट॑ इति॒ वि-आ॑चष्टे । अ॒श्विनोः॑ ।
प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । अ॒श्विनो॑ । वै ।
दे॒वाना॑म् । 42 (50)

TS 2.3.11.3

भि॒षजौ॑ ता॒भ्यामे॒वास्मै॑ भेष॒जं क॑रोतीन्द्र॒स्य प्रा॒णो ऽसी॑त्याहेन्द्रि॒य-
मे॒वास्मि॑न्ने॒तेन॑ दधाति मि॒त्राव॑रुणयोः प्रा॒णो ऽसी॑त्याह प्रा॒णापा॑ना-
वे॒वास्मि॑न्ने॒तेन॑ दधाति विश्वे॒षां दे॒वानां॑ प्रा॒णो ऽसी॑त्याह
वी॒र्य॑मे॒वास्मि॑न्ने॒तेन॑ दधाति घृ॒तस्य॑ धा॒राम॑मृ॒तस्य॑ पन्था॒मित्या॑ह
यथा॑य॒जुरे॒वैतत्॑ पा॒वमा॑नेन॒ त्वा स्तो॑मे॒नेत्या॑ – [] 43

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

TS 2.3.11.3 - Padam

भि॒ष॒जौ॑ । ता॒भ्याम्॑ । ए॒व । अ॒स्मै॑ । भे॒ष॒ज॒म् । क॒रो॒ति॑ । इन्द्र॑स्य ।
प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः॑ । अ॒सि॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । इन्द्रि॑यम् । ए॒व ।
अ॒स्मिन्॑ । ए॒तेन॑ । द॒धा॒ति॑ । मि॒त्रा॒वरु॑णयो॒रिति॑ मि॒त्रा – वरु॑णयोः ।
प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः॑ । अ॒सि॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । प्रा॒णा॒पा॒नावि॑ति
प्रा॒ण – अ॒पा॒नौ॑ । ए॒व । अ॒स्मिन्॑ । ए॒तेन॑ । द॒धा॒ति॑ । विश्वे॑षाम् ।
दे॒वा॒नाम्॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र – अ॒नः॑ । अ॒सि॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । वी॒र्य॑म् ।
ए॒व । अ॒स्मिन्॑ । ए॒तेन॑ । द॒धा॒ति॑ । घृ॒त॒स्य॑ । धा॒राम्॑ । अ॒मृत॑स्य ।
प॒न्थाम्॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒था॒य॒जु॒रिति॑ यथा – य॒जुः॑ ।
ए॒व । ए॒तत् । पा॒व॒मा॒नेन॑ । त्वा॒ । स्तो॒मे॒न॑ । इति॑ । 43 (50)

TS 2.3.11.4

–ह प्रा॒णमे॒वास्मि॑न्ने॒तेन॑ द॒धा॒ति॑ बृ॒ह॒द्र॒थ॒न्त॒रयो॑स्त्वा स्तो॒मे॒ने॒त्याहौ॑ज
ए॒वास्मि॑न्ने॒तेन॑ द॒धा॒त्य॒ग्ने॑स्त्वा मा॒त्र॒ये॒त्याहा॑ऽऽत्मान॑–मे॒वास्मि॑–न्ने॒तेन॑
द॒धा॒त्यृ॒त्वि॒जः॑ प॒र्या॑हु॒र्या॑व॒न्त ए॒व॒र्त्वि॒ज॒स्त ए॒नं॑ भि॒ष॒ज्य॑न्ति ब्र॒ह्म॒णो॑

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

हस्तमन्वारभ्य पर्याहुरेकधैव यजमान आयुर्दधति यदेव

तस्य तद्धिरण्याद् - [] 44

TS 2.3.11.4 - Padam

आह । प्राणमिति प्र - अनम् । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति ।
बृहद्रथन्तरयोरिति बृहत्-रथन्तरयोः । त्वा । स्तोमेन । इति । आह ।
ओजः । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति । अग्नेः । त्वा । मात्रया ।
इति । आह । आत्मानम् । एव । अस्मिन् । एतेन । दधाति ।
ऋत्विजः । परीति । आहुः । यावन्तः । एव । ऋत्विजः । ते । एनम् ।
भिषज्यन्ति । ब्रह्मणः । हस्तम् । अन्वारभ्येत्यनु - आरभ्य ।
परीति । आहुः । एकधेत्येक - धा । एव । यजमाने । आयुः ।
दधति । यत् । एव । तस्य । तत् । हिरण्यात् । 44 (50)

TS 2.3.11.5

घृतं निष्पिबत्यायुर्वै घृतममृतं हिरण्य-ममृतादेवाऽऽयुर्निष्पिबति
शतमानं भवति शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये
प्रति तिष्ठत्यथो खलु यावतीः समा एष्यन् मन्येत तावन्मानं स्यात्

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

समृद्ध्य॑ आ॒ग्ने॒र्वा॒सु॒षे॒ व॒र्च॒से॒ कृ॒धी॒त्या॒हा॒ऽऽयु॒रे॒वा॒स्मिन्॒ व॒र्चो॑
दधा॑ति॒ विश्वे॑ दे॒वा॒ ज॒रद॑ष्टि॒र्यथा॑ ऽस॒दित्या॑ () –ह॒ ज॒रद॑ष्टि॒मे॒वैनं॑
करो॑त्य॒ग्नि॒-रा॒युष्मा॑निति॒ हस्तं॑ गृह्णा॒त्ये॒ते वै दे॒वा आ॒युष्मन्त॑स्त
ए॒वा॒स्मिन्ना॒यु॒र्दध॑ति॒ सर्व॑मा॒यु॒रेति॑ ॥ 45

TS 2.3.11.5 - Padam

घृ॒तम् । नि॒रिति॑ । पि॒बति॑ । आ॒युः । वै । घृ॒तम् । अ॒मृत॑म् ।
हि॒रण्य॑म् । अ॒मृता॑त् । ए॒व । आ॒युः । नि॒रिति॑ । पि॒बति॑ ।
श॒त॒मा॒न॒मिति॑ श॒त – मा॒नम् । भ॒वति॑ । श॒ता॒यु॒रिति॑ श॒त – आ॒युः ।
पु॒रुषः॑ । श॒ते॒न्द्रि॒य इति॑ श॒त – इ॒न्द्रि॒यः । आ॒युषि॑ । ए॒व । इ॒न्द्रि॒ये ।
प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । अथो॒ इति॑ । ख॒लु । या॒वतीः॑ । समाः॑ । ए॒ष्यन् ।
म॒न्येत॑ । ता॒वन्मा॒न॒मिति॑ ता॒वत् – मा॒नम् । स्या॒त् । समृ॑द्ध्य॒ इति॑
सम् – ऋ॒द्ध्यै॑ । इ॒मम् । अ॒ग्ने॒ । आ॒युषे॑ । व॒र्च॒से॑ । कृ॒धि॑ । इति॑ ।
आ॒ह । आ॒युः । ए॒व । अ॒स्मिन् । व॒र्चः॑ । दधा॑ति॒ विश्वे॑ । दे॒वाः ।
ज॒रद॑ष्टि॒रिति॑ ज॒रत् – अ॒ष्टिः॑ । यथा॑ । अ॒सत् । इति॑ () । आ॒ह ।
ज॒रद॑ष्टि॒मिति॑ ज॒रत् – अ॒ष्टिम् । ए॒व । ए॒नम् । क॒रोति॑ । अ॒ग्निः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

आयुष्मान् । इति । हस्तम् । गृह्णाति । एते । वै । देवाः ।
आयुष्मन्तः । ते । एव । अस्मिन् । आयुः । दधति । सर्वम् ।
आयुः । एति ॥ 45 (72) (रसं - देवानाञ्च-स्तोमेनेति-हिरण्या-
दसदिति-द्वाविंशतिश्च) (A11)

TS 2.3.12.1

प्रजापति वरुणायाश्च-मनयत् स स्वां देवतामाच्छत् स पर्यदीर्यत्
स एतं वारुणं चतुष्कपालमपश्यत् तं निरवपत् ततो वै स
वरुणपाशादमुच्यत वरुणो वा एतं गृह्णाति यो ऽश्वं प्रतिगृह्णाति
यावतो ऽश्वान् प्रतिगृह्णीयात् तावतो वारुणान् चतुष्कपालान् निर्वपेद्-
वरुणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं

वरुणपाशान् मुञ्चति - [] 46

TS 2.3.12.1 - Padam

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । वरुणाय । अश्वम् । अनयत् । सः ।
स्वाम् । देवताम् । आच्छत् । सः । परीति । अदीर्यत् । सः । एतम् ।
वारुणम् । चतुष्कपालमिति चतुः - कपालम् । अपश्यत् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

तम् । निरिति । अवपत् । ततः । वै । सः । वरुणपाशादिति
वरुण – पाशात् । अमुच्यत । वरुणः । वै । एतम् । गृह्णाति । यः ।
अश्वम् ॥ प्रतिगृह्णातीति प्रति – गृह्णाति । यावतः । अश्वान् ।
प्रतिगृह्णीयादिति प्रति – गृह्णीयात् । तावतः । वारुणान् ।
चतुष्कपालानिति चतुः – कपालान् । निरिति । वपेत् ।
वरुणम् । एव । स्वेन । भागधेयेनेति भाग – धेयेन । उपेति ।
धावति । सः । एव । एनम् । वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् ।

मुञ्चति । 46 (50)

TS 2.3.12.2

चतुष्कपाला भवन्ति चतुष्पाद्ध्यश्वः समृद्ध्यै एकमतिरिक्तं
निर्वपेद्-यमेव प्रतिग्राही भवति यं वा नाद्ध्येति तस्मादेव
वरुणपाशान् मुच्यते यद्यपरं प्रतिग्राही स्याथ् सौर्यमेककपालमनु
निर्वपे-दमुमेवाऽऽदित्यमुच्चारं कुरुते ऽपो ऽवभृथमवैत्यप्सु वै
वरुणः साक्षादेव वरुणमव यजते ऽपोनप्त्रीयं चरुं () पुनरेत्य

निर्व॑पेद॒प्सुयो॑निर्वा॒ अश्वः॑ स्वा॒मेवै॒नँयो॑निं॒ गम॑यति॒ स
ए॒नञ् शान्त॑ उप॒ तिष्ठ॑ते ॥ 47

TS 2.3.12.2 - Padam

चतु॑ष्क॒पाला॑ इति॒ चतुः॑ – क॒पालाः॑ । भ॒वन्ति॑ । चतु॑ष्पादिति॒
चतुः॑ – पा॒त् । हि॑ । अश्वः॑ । समृ॑द्ध्य॒ इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै॑ ।
ए॒कम् । अति॑रिक्त॒मित्यति॑ – रिक्त॑म् । निरि॑ति । व॒पेत् । यम् । ए॒व ।
प्रति॑ग्राहीति॒ प्रति॑ – ग्रा॒ही । भ॒वति॑ । यम् । वा॒ । न ।
अ॒द्ध्येती॑त्यधि – ए॒ति । तस्मा॑त् । ए॒व । व॒रुण॑पाशादिति॒
वरु॑ण – पा॒शात् । मु॒च्यते॑ । यदि॑ । अ॒परम् । प्रति॑ग्राहीति॒
प्रति॑ – ग्रा॒ही । स्या॑त् । सौ॒र्यम् । एक॑क॒पाल॒मित्येक॑ – क॒पालम् ।
अ॒नु । निरि॑ति । व॒पेत् । अ॒मुम् । ए॒व । आ॒दित्य॑म् ।
उ॒च्चार॑मित्युत् – चा॒रम् । कु॒रुते॑ । अ॒पः ।
अ॒वभृ॑थमित्यव – भृ॒थम् । अ॒वेति॑ । ए॒ति । अ॒प्स्वि॒त्यप् – सु॑ । वै ।
वरु॑णः । सा॒क्षादिति॑ स – अ॒क्षात् । ए॒व । व॒रुण॑म् । अ॒वेति॑ । य॒जते॑ ।
अ॒पो॒न॒प्त्रीय॑मित्यपः – न॒प्त्रीय॑म् । च॒रुम् () । पु॒नः ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ए॒त्ये॒त्या॑ – इ॒त्य॑ । नि॒रि॒ति॑ । व॒पे॒त् । अ॒प्सु॒यो॒नि॒रि॒त्य॒प्सु॑ – यो॒निः॑ ।

वै । अ॒श्वः॑ । स्वा॒म् । ए॒व । ए॒न॒म् । यो॒नि॒म् । ग॒म॒य॒ति॑ । सः॑ ।

ए॒न॒म् । शान्तः॑ । उ॒पे॒ति॑ । ति॒ष्ठ॒ते ॥ 47 (67)

(मु॒ञ्च॒ति॑ – च॒रु॒ꣳ – स॒प्त॒द॒श॑ च) (A12)

TS 2.3.13.1

या॑ वा॒मि॒न्द्रा॒व॒रु॒णा॑ य॒त॒व्या॑ त॒नू॒स्त॒ये॒-म॒म॒ꣳह॒सो॑ मु॒ञ्च॒तं॑ या॒
वा॒मि॒न्द्रा॒व॒रु॒णा॑ स॒ह॒स्या॑ र॒क्ष॒स्या॑ ते॒ज॒स्या॑ त॒नू॒स्त॒ये॒-म॒म॒ꣳह॒सो॑
मु॒ञ्च॒तं॑ यो॑ वा॒मि॒न्द्रा॒व॒रु॒णा॒व॒ग्नौ॑ स्राम॒स्तं॑ वा॒मे॒ते॒ना॒व॑ य॒जे॒ यो॑
वा॒मि॒न्द्रा॒व॒रु॒णा॑ द्वि॒पा॒थ्सु॑ प॒शु॒षु॑ च॒तु॒ष्पा॒थ्सु॑ गो॒ष्ठे॑ गृ॒हेष्व॒फ॒स्वोष॑धीषु॒
व॒न॒स्प॒तिषु॑ स्राम॒स्तं॑ वा॒मे॒ते॒ना॒व॑ य॒ज॒ इन्द्रो॑ वा ए॒त॒स्ये॑ – [] 48

TS 2.3.13.1 - Padam

या॑ । वा॒म् । इ॒न्द्रा॒व॒रु॒णे॒ती॒न्द्रा॑ – व॒रु॒णा॑ । य॒त॒व्या॑ । त॒नूः॑ ।

तया॑ । इ॒म॒म् । अ॒ꣳह॒सः॑ । मु॒ञ्च॒त॒म् । या॑ । वा॒म् ।

इ॒न्द्रा॒व॒रु॒णे॒ती॒न्द्रा॑ – व॒रु॒णा॑ । स॒ह॒स्या॑ । र॒क्ष॒स्या॑ । ते॒ज॒स्या॑ ।

त॒नूः॑ । तया॑ । इ॒म॒म् । अ॒ꣳह॒सः॑ । मु॒ञ्च॒त॒म् । यः॑ । वा॒म् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

इन्द्रावरुणावितीन्द्रा – वरुणौ । अग्नौ । सामः । तम् ।

वाम् । एतेन । अवेति । यजे । यः । वाम् ।

इन्द्रावरुणेतीन्द्रा – वरुणा । द्विपाथिस्विति द्विपात् – सु । पशुषु ।

चतुष्पाथिस्विति चतुष्पात् – सु । गोष्ठ इति गो- स्थे । गृहेषु ।

अप्स्वित्यप् – सु । ओषधीषु । वनस्पतिषु । सामः । तम् । वाम् ।

एतेन । अवेति । यजे । इन्द्रः । वै । एतस्य । 48 (50)

TS 2.3.13.2

-न्द्रियेणाप क्रामति वरुण एनं वरुणपाशेन गृह्णाति यः पाप्मना

गृहीतो भवति यः पाप्मना गृहीतः स्यात् तस्मा एतामैन्द्रावरुणीं

पयस्यां निर्वपेदिन्द्र एवास्मिन्निन्द्रियं दधाति वरुण एनं

वरुणपाशान्-मुञ्चति पयस्या भवति पयो हि वा

एतस्मादपक्रामत्यथैष पाप्मना गृहीतो यत् पयस्या भवति पय

एवास्मिन् तया दधाति पयस्यायां – [] 49

TS 2.3.13.2 - Padam

इन्द्रियेण । अपेति । क्रामति । वरुणः । एनम् ।
वरुणपाशनेति वरुण – पाशेन । गृह्णाति । यः । पाप्मना ॥
गृहीतः । भवति । यः । पाप्मना ॥ गृहीतः । स्यात् । तस्मै ॥ एताम् ।
ऐन्द्रावरुणीमित्यैन्द्रा – वरुणीम् । पयस्याम् । निरिति । वपेत् ।
इन्द्रः । एव । अस्मिन् । इन्द्रियम् । दधाति । वरुणः । एनम् ।
वरुणपाशादिति वरुण – पाशात् । मुञ्चति । पयस्या ॥
भवति । पयः । हि । वै । एतस्मात् । अपक्रामतीत्यप – क्रामति ।
अथ । एषः । पाप्मना ॥ गृहीतः । यत् । पयस्या ॥ भवति ।
पयः । एव । अस्मिन् । तथा । दधाति । पयस्यायाम् । 49 (50)

TS 2.3.13.3

पुरोडाशमव दधात्यात्मन्वन्तमेवैनं करोत्यथो आयतनवन्तमेव
चतुर्द्धा व्यूहति दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठति पुनः समूहति दिग्भ्य एवास्मै
भेषजं करोति समूह्याव द्यति यथा ऽऽविद्धं निष्कृन्तति तादृगेव तद्-
यो वामिन्द्रावरुणावग्नौ सामस्तं वामेतेनाव यज इत्याह दुरिष्ट्या

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ए॒वैनं॑ पा॒ति () यो॑ वा॒मिन्द्रा॑व॒रुणा॑ द्वि॒पाथ्सु॑ प॒शुषु॑ स्राम॒स्तं वा॑ मे
तेना॑व॒ यज॑ इत्या॒हैता॑व॒तीर्वा॑ आप॒ ओष॑धयो॒ वनस्प॑तयः प्र॒जाः प॒शव॑
उप॒जीव॑नीया॒स्ता ए॒वास्मै॑ व॒रुण॑पा॒शान्-मुञ्च॑ति ॥ 50

TS 2.3.13.3 - Padam

पु॒रोडा॑शम् । अ॒वेति॑ । द॒धाति॑ । आ॒त्मन्व॑न्त॒मित्या॑त्मन् - व॒न्तम् ।
ए॒व । ए॒नम् । क॒रोति॑ । अथो॑ इति॑ ।
आ॒यत॑नव॒न्तमित्या॑यत॒न - व॒न्तम् । ए॒व । च॒तुर्द॑धेति॑ चतुः - धा ।
वीति॑ । ऊ॒हति॑ । दि॒क्षु । ए॒व । प्र॒तीति॑ । ति॒ष्ठति॑ । पु॒नः । स॒मिति॑ ।
ऊ॒हति॑ । दिग्भ्य॑ इति॑ दिक् - भ्यः । ए॒व । अ॒स्मै । भे॒षज॑म् ।
क॒रोति॑ । स॒मूह्येति॑ सं - ऊ॒ह्य । अ॒वेति॑ । द्यति॑ । यथा॑ ।
आ॒विद्ध॑मित्या - वि॒द्धम् । नि॒ष्कृ॑न्त॒तीति॑ निः - कृ॒न्तति॑ । ता॒दृक् ।
ए॒व । तत् । यः । वा॒म् । इन्द्रा॑व॒रुणा॑वि॒तीन्द्रा॑ - व॒रुणौ॑ । अ॒ग्नौ ।
स्रामः॑ । तम् । वा॒म् । ए॒तेन॑ । अ॒वेति॑ । य॒जे । इति॑ । आ॒ह ।
दु॒रिष्ट्या॑ इति॑ दुः - इ॒ष्ट्याः । ए॒व । ए॒नम् । पा॒ति () । यः । वा॒म् ।
इन्द्रा॑व॒रुणे॑तीन्द्रा - व॒रुणा॑ । द्वि॒पाथि॑स्वति॒ द्विपा॑त् - सु । प॒शुषु॑ ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

स्रामः । तम् । वाम् । एतेन । अवेति । यजे । इति । आह ।
एतावतीः । वै । आपः । ओषधयः । वनस्पतयः । प्रजा इति
प्र - जाः । पशवः । उपजीवनीया इत्युप - जीवनीयाः । ताः ।
एव । अस्मै । वरुणपाशादिति वरुण - पाशात् । मुञ्चति ॥ 50 (76)

(एतस्य - पयस्यायां - पाति - षड्विंशतिश्च) (A13)

TS 2.3.14.1

स प्रत्नवन्निकाव्ये न्द्रं ँवो विश्वतस्परीन्द्रं नरः ॥
त्वं नः सोम विश्वतो रक्षा राजन्नघायतः ।
न रिष्येत् त्वावतः सखाः ॥
या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां ँया पर्वतेष्वोषधीष्वफ्सु ॥
तेभिर्नो विश्वैः सुमना अहेडन् राजन्थ्-सोम प्रति हव्या गृभाय ॥
अग्नीषोमा सवेदसा सहूती वनतं गिरः ।
सं देवत्रा बभूवथुः ॥

युव - [] 51

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

TS 2.3.14.1 - Padam

सः । प्र॒ल॒व॒दि॒ति॒ प्र॒ल॒ – व॒त् । नी॒ति॒ । का॒व्या॑ ॥ इ॒न्द्र॒म् । वः ।
वि॒श्व॒तः॑ । प॒री॒ति॒ । इ॒न्द्र॒म् । न॒रः ॥ त्व॒म् । नः॑ । सो॒म॒ । वि॒श्व॒तः॑ ।
र॒क्ष॑ । रा॒ज॒न् । अ॒घा॒य॒त॒ इत्य॑घ – य॒तः ॥ न । रि॒ष्ये॒त् । त्वा॒व॒त॒ इति॑
त्व – व॒तः॑ । स॒खा ॥ या । ते॒ । धा॒मा॒नि॑ । दि॒वि॒ । या । पृ॒थि॒व्या॒म् ।
या । प॒र्व॒तेषु॑ । ओ॒ष॒धीषु॑ । अ॒प्सि॒त्य॒प् – सु॑ ॥ ते॒भिः॑ । नः॑ ।
वि॒श्वैः॑ ॥ सु॒म॒ना॒ इति॑ सु॒-म॒नाः॑ ॥ अ॒हे॒ड॒न् । रा॒ज॒न् । सो॒म॒ ।
प्र॒ती॒ति॑ । ह॒व्या॑ । गृ॒भा॒य ॥ अ॒ग्नी॒षो॒मेत्य॑ग्नी॑ – सो॒मा॒ । स॒वे॒द॒से॒ति॑
स – वे॒द॒सा॒ । स॒हू॒ती॒ इति॑ स – हू॒ती॒ । व॒न॒त॒म् । गि॒रः॑ ॥ स॒मि॒ति॑ ।
दे॒व॒त्रे॒ति॑ दे॒व – त्रा॑ । ब॒भू॒व॒थुः॑ ॥ यु॒व॒म् । 51 (50)

TS 2.3.14.2

–मे॒ता॒नि॑ दि॒वि॒ रो॒च॒ना॒न्य॒ग्नि॑श्च॒ सो॒म॒ स॒क्र॒तू॑ अ॒ध॒त्तं॑ ॥
यु॒व॑ꣳ सि॒न्धूꣳ-र॒भि॒श॒स्ते-र॒व॒द्या॑द॒ग्नी॒षो॒मा-व॒मु॒ञ्च॒तं॑ गृ॒भी॒ता॒न् ॥
अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वि॒मꣳ सु॑ मे॒ शृ॒णु॒तं॑ वृ॒ष॒णा॒ ह॒वं॑ ॥
प्र॒ति॑ सू॒क्तानि॑ ह॒र्य॑तं॒ भ॒व॑तं॒ दा॒शु॒षे॒ म॒यः॑ ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

आ ऽन्यं दिवो मातरिश्वा जभारामथनादन्यं परि श्येनो अद्रेः ।

अग्नीषोमा ब्रह्मणा वावृधानोरुं यज्ञाय चक्रथुरु लोकं ॥

अग्नीषोमा हविषः प्रस्थितस्य वीतम् - [] 52

TS 2.3.14.2 - Padam

ए॒तानि॑ । दि॒वि । रो॒च॒नानि॑ । अ॒ग्निः॑ । च॒ । सो॒म ।

स॒क्र॒तू इति॑ स - क्र॒तू । अ॒ध॒त्त॒म् ॥ यु॒व॒म् । सि॒न्धून् ।

अ॒भि॒श॒स्तेरि॒त्यभि॑ - श॒स्तेः॑ । अ॒व॒द्यात् ।

अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वि॒त्यग्नी॑ - सो॒मौ । अ॒मु॒ञ्च॒त॒म् । गृ॒भी॒तान् ॥

अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वि॒त्यग्नी॑ - सो॒मौ । इ॒म॒म् । स्वि॒ति । मे॒ । शृ॒णु॒त॒म् ।

वृ॒ष॒णा । ह॒व॒म् । प्र॒ती॒ति ॥ सू॒क्ता॒नी॒ति सु॑ - उ॒क्ता॒नि । ह॒र्य॒त॒म् ।

भ॒व॒त॒म् । दा॒शु॒षे॑ । म॒यः ॥ ए॒ति । अ॒न्य॒म् । दि॒वः । मा॒त॒रि॒श्वा ।

ज॒भार॑ । अ॒म॒थ॒नात् । अ॒न्य॒म् । प॒री॒ति । श्ये॒नः॑ । अ॒द्रेः॑ ॥

अ॒ग्नी॒षो॒मे॒त्यग्नी॑ - सो॒मा । ब्र॒ह्म॒णा । वा॒वृ॒धा॒ना । उ॒रु॒म् । य॒ज्ञाय॑ ।

च॒क्र॒थुः॑ । उ॒ । लो॒क॒म् ॥ अ॒ग्नी॒षो॒मे॒त्यग्नी॑ - सो॒मा । ह॒वि॒षः॑ ।

प्र॒स्थि॒त॒स्येति॑ प्र - स्थि॒त॒स्य॑ । वी॒त॒म् । 52 (50)

TS 2.3.14.3

हर्य॑तं वृ॒षणा जु॒षेथां॑ ॥

सु॒शर्मा॑णा स्ववसा॑ हि भू॒तमथा॑ धत्तं॑ यज॑मानाय॒ शं योः॑ ॥

आ प्या॑यस्व॒ सं ते॑ ॥

ग॒णानां॑ त्वा ग॒णपति॑ हवामहे॒ कविं॑ क॒वीना-मु॑पमश्रवस्तमं ।

ज्येष्ठ॑राजं ब्रह्म॒णां ब्रह्म॑णस्पत॒ आ नः॑ शृण्वन्नू॒तिभिः॑ सीद॒ सादनं॑ ।

स इज्ज॑नेन॒ स विशा॑ स जन्म॒ना स पु॒त्रैर्वाजं॑ भरते॒ धना॑ नृभिः ।

दे॒वानां॑ यः पि॒तरमा॑विवासति - [] 53

TS 2.3.14.3 - Padam

हर्य॑तम् । वृ॒षणा॑ । जु॒षेथाम्॑ ॥ सु॒शर्मा॑णेति॒ सु - शर्मा॑णा ।

स्वव॑सेति॒ सु - अवसा॑ । हि । भू॒तम् । अथ॑ । धत्त॑म् । यज॑मानाय ।

शम् । योः॑ ॥ एति॑ । प्या॒यस्व॒ । समि॑ति । ते ॥ ग॒णानाम्॑ । त्वा ।

ग॒णपति॑मिति॒ गण॑ - पति॑म् । हवामहे॒ । कवि॑म् । क॒वीनाम्॑ ।

उप॑मश्रवस्तममित्युपमश्रवः-तमम् ॥ ज्येष्ठ॑राजमिति॒ ज्येष्ठ॑-राजम् ॥

ब्रह्म॑णाम् । ब्रह्म॒णः । पते॑ । एति॑ । नः॑ । शृण्व॑न् ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

ऊ॒तिभि॒रित्यू॒ति – भिः॒ । सी॒द । सा॒दनम् ॥ सः॒ । इत् । ज॒नेन॑ ।
सः॒ । वि॒शा । सः॒ । ज॒न्मना॑ । सः॒ । पु॒त्रैः॑ । वा॒जम् । भ॒रते॑ । ध॒ना ॥
नृ॒भि॒रिति॑ नृ – भिः॒ ॥ दे॒वाना॑म् । यः॒ । पि॒तर॑म् ।
आ॒वि॒वा॒स॒तीत्या॑ ॥ – वि॒वा॒स॒ति । 53 (50)

TS 2.3.14.4

श्र॒द्धाम॑ना ह॒विषा॑ ब्र॒ह्मण॑स्पतिं ॥
स सु॒ष्टुभा॑ स ऋ॒क्वता॑ ग॒णेन॑ व॒लम् रुरो॑ज फ॒लिग॑म् र॒वेण॑ ।
बृ॒हस्प॑ति-रु॒स्त्रिया॑ ह॒व्यसू॑दः क॒निक्र॑दद्-वा॒वश॑ती-रु॒दाज॑त् ॥
म॒रुतो॑ यद्ध॒ वो दि॒वो या वः॑ शर्म ॥
अ॒र्यमा॑ ऽऽ या॒ति वृ॒षभ॑-स्तु॒विष्मान् दा॒ता व॒सूनां॑ पु॒रुहू॑तो अ॒र्हन् ॥
सह॑स्रा॒क्षो गौ॑त्र॒भिद्-व॒ज्रबा॑हु॒रस्मा॑सु दे॒वो द्र॑वि॒णं द॑धातु ॥
ये ते॑ ऽर्य॒मन् ब॒हवो॑ दे॒वया॑नाः प॒न्थानो॑ – [] 54

TS 2.3.14.4 - Padam

श्र॒द्धाम॑ना इति॑ श्र॒द्धा – म॒नाः । ह॒विषा॑ ॥ ब्र॒ह्मणः॑ । प॒तिम् ॥ सः॒ ।
सु॒ष्टुभे॑ति सु – स्तु॒भा । सः॒ । ऋ॒क्वता॑ । ग॒णेन॑ । व॒लम् । रुरो॑ज ।

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

फ॒लि॒ग॒म् । र॒वे॒ण ॥ बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ । उ॒स्त्रि॒याः॑ । ह॒व्य॒सू॒द इति॑
ह॒व्य – सू॒दः॑ । क॒नि॒क्र॒दत् । वा॒व॒श॒तीः॑ । उ॒दि॒ति । आ॒ज॒त् ॥ म॒रु॒तः॑ ।
य॒त् । ह॒ । वः॑ । दि॒वः॑ । या॒ । वः॑ । श॒र्म ॥ अ॒र्य॒मा । ए॒ति । या॒ति ।
वृ॒ष॒भः॑ । तु॒वि॒ष्म॒न् । दा॒ता । व॒सू॒नाम् । पु॒रु॒हू॒त इति॑ पु॒रु – हू॒तः॑ ।
अ॒र्॒ह॒न् ॥ स॒ह॒स्रा॒क्ष इति॑ स॒ह॒स्र – अ॒क्षः॑ ।
गो॒त्र॒भि॒दि॒ति गो॒त्र-भि॒त् । व॒ज्र॒बा॒हु॒रि॒ति व॒ज्र – बा॒हुः॑ । अ॒स्मा॒सु ।
दे॒वः॑ । द्र॒वि॒ण॒म् । द॒धा॒तु ॥ ये॒ । ते॒ । अ॒र्य॒म॒न् । ब॒ह॒वः॑ ।
दे॒व॒या॒ना इति॑ दे॒व – या॒नाः॑ । प॒न्था॒नः॑ । 54 (50)

TS 2.3.14.5

रा॒ज॒न् दि॒व आ॒च॒र॒न्ति॑ ।
ते॒भि॒र्नो॑ दे॒व म॒हि श॒र्म य॒च्छ शं॑ न ए॒धि द्वि॒प॒दे शं॑ च॒तु॒ष्प॒दे ॥
बु॒ध्ना॒द॒ग्र-म॒ङ्गि॒रो॒भि-गृ॒णा॒नो वि॑ प॒र्व॒त॒स्य॑ दृ॒हि॒ता॒न्यै॒रत् ।
रु॒ज॒द्-रो॒धाँ॒सि कृ॒त्रि॒मा॒ण्ये॒षाँ॒ सो॒म॒स्य॑ ता म॒द इ॒न्द्र॒श्च॒कार ॥
बु॒ध्ना॒द॒ग्रे॒ण वि॑ मि॒मा॒य मा॒नै॒र्व॒ज्रे॒ण॒ खान्य॑तृ॒ण॒न्ना॒दी॒नां॑ ।
वृ॒था ऽसृ॑जत् प॒थि॒भि॒र्दी॒र्घ॒या॒थैः॑ सो॒म॒स्य॑ ता म॒द इ॒न्द्र॒श्च॒कार ॥ 55

TS 2.3.14.5 - Padam

रा॒जन् । दि॒वः । आ॒च॒र॒न्ती॒त्या ॥ – च॒र॒न्ति ॥ ते॒भिः । नः । दे॒व ।
महि॑ । शर्म॑ । य॒च्छ । शम् । नः । ए॒धि । द्वि॒प॒द इति॑ द्वि – पदे॑ ॥
शम् । च॒तु॒ष्प॒द इति॑ च॒तुः – प॒दे ॥ बु॒ध्नात् । अ॒ग्रम् ॥
अ॒ङ्गि॒रो॒भि॒रि॒त्यङ्गि॒रः-भिः । गृ॒णानः । वी॒ति । प॒र्व॒त॒स्य । दृ॒हि॒तानि॑ ।
ऐ॒रत् ॥ रु॒जत् । रो॒धाँ॒सि । कृ॒त्रि॒मा॒णि । ए॒षाम् । सोम॑स्य । ता ।
मदे॑ । इन्द्रः॑ । च॒कार ॥ बु॒ध्नात् । अ॒ग्रेण॑ । वी॒ति । मि॒माय॑ । मानैः॑ ।
व॒ज्रेण॑ । खानि॑ । अ॒तृण॑त् । न॒दीना॑म् ॥ वृ॒था । अ॒सृज॑त् ।
प॒थि॒भि॒रिति॑ प॒थि – भिः । दी॒र्घ॒याथै॑रिति॑ दी॒र्घ – याथैः॑ । सोम॑स्य ।
ता । मदे॑ । इन्द्रः॑ । च॒कार ॥ 55 (50)

TS 2.3.14.6

प्र॒ यो ज॒ज्ञे वि॒द्वाँ॒ अस्य॑ ब॒न्धुं ॥ वि॒श्वानि॑ दे॒वो ज॒नि॒मा वि॒वक्ति॑ ।
ब्र॒ह्म ब्र॒ह्मण॑ उ॒ज्ज॒भार॑ म॒द्ध्यान्नी॒चादु॒च्चा स्व॒धया॑ ऽभि प्र तस्थौ ॥
म॒हान् म॒ही अ॒स्तभा॑यद्वि जा॒तो द्याँ॒ सद्म॑ पार्थि॒वं च रजः॑ ।
स बु॒ध्नादा॑ष्ट ज॒नुषा॑ ऽभ्य॒ग्रं बृ॒हस्प॑ति दे॒वता॑यस्य॑ स॒म्राट् ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

बु॒द्ध्नाद्-यो॑ अग्र॒मभ्य॑र्त्यो॒जसा॑ बृ॒हस्प॑ति॒मा वि॒वास॑न्ति दे॒वाः () ।

भि॒नद्-व॒लं वि॑ पु॒रो द॑र्दरीति॒ कनि॑क्र॒दत् सु॒व॒रपो॑ जि॒गाय॑ ॥ 56

TS 2.3.14.6 - Padam

प्रे॒ति । यः । ज॒ज्ञे । वि॒द्वान् । अ॒स्य । ब॒न्धु॑म् । वि॒श्वानि॑ । दे॒वः ।
ज॒नि॒मा । वि॒वक्ति॑ ॥ ब्र॒ह्म । ब्र॒ह्मणः॑ । उ॒दिति॑ । ज॒भार॑ । म॒द्ध्यात् ॥
नी॒चा । उ॒च्चा । स्व॒धये॑ति॒ स्व - धया॑ ॥ अ॒भि । प्रे॒ति । त॒स्थौ ॥
म॒हान् । म॒ही इति॑ । अ॒स्तभा॑यत् । वी॒ति । जा॒तः । द्याम् । स॒द्य ।
पा॒र्त्थि॑वम् । च । र॒जः ॥ सः । बु॒द्ध्नात् । आ॒ष्ट । ज॒नुषा॑ । अ॒भीति॑ ।
अ॒ग्रम् ॥ बृ॒हस्प॑तिः । दे॒वता॑ ॥ य॒स्य । स॒म्राडि॑ति सं-राट् ॥
बु॒द्ध्नात् । यः । अ॒ग्रम् । अ॒भ्यर्ती॑त्य॒भि-अ॒र्ति । ओ॒जसा॑ ।
बृ॒हस्प॑तिम् । ए॒ति । वि॒वास॑न्ति । दे॒वाः () ॥ भि॒नत् । व॒लम् ।
वी॒ति । पु॒रः । द॑र्दरीति॒ कनि॑क्र॒दत् । सु॒वः । अ॒पः ।

जि॒गाय॑ ॥ 56 (59)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

(यु॒वं – वी॒त॒मा – वि॒वा॒स॒ति – प॒न्था॑नो – दी॒र्घ॒याथैः॑ सोम॒स्य॑ ता
म॒द इन्द्र॑श्चकार – दे॒वा – न॒व च) (A14)

पद पाठे (वाक्य सहित) – द्वितीयकाण्डे – तृतीयः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :-

(आ॒दि॒त्ये॒भ्यो॑ – दे॒वा वै मृ॒त्यो – दे॒वा वै - स॒त्रम॑ – र्य॒म्णे –
प्र॒जाप॑ते॒स्त्रय॑स्त्रि॒ंशत् – प्र॒जाप॑ति॒ दे॒वेभ्यो॑ऽन्नाद्यं –
दे॒वासु॑रास्तान् – रज॑नो – ध्रु॒वोऽसि॑ – यन्न॑व – म॒ग्निं वै –
प्र॒जाप॑ति॒ वरु॑णाय – या वा॑मिन्द्रा वरु॒णा – स प्र॑त्नव – च्चतु॑र्दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(आ॒दि॒त्ये॒भ्य – स्त्व॑ष्टु – रस्मै॑ दान॒कामा॑ – ए॒वाव॑ रु॒न्धे – ऽग्निं॑ वै
– स प्र॑त्नवथ् – षट्प॑ञ्चा॒शत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:-

(आ॒दि॒त्ये॒भ्यः – सु॒वर॑पो जि॒गाय॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता द्वितीयकाण्डे

पद पाठे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

Summary breakup of Padam - in Kaandam 2, Prasnam 3

Particulars		Example (in Pada PaaTam)	No. of Padams as per Pada PaaTam
सामान्य पदानि	Ord	इषे । त्वा । ऊर्जे ।	2320
उपसर्ग पदानि	PRE	एति = (आ+इति) । उपेति = (उप+इति) । प्रेति = (प्र+इति) ।	216
वेष्टन पदानि	PS	उपायवः = उपायव इत्युप - आयवः । बाहुभ्याम् = बाहुभ्यामिति बाहु - भ्याम्) ।	402
प्रग्रह पदानि	PG	ते = (ते इति) । त्वे = (त्वे इति) । चक्षुषी = (चक्षुषी इति) । विष्णो = विष्णो इति ।	12
प्रग्रह वेष्टन पदानि	PGS	अधिषवणे = अधिषवणे इत्यधि - सवने । इन्द्राग्री = इन्द्राग्री इतीन्द्र - अग्री	15
Total Padams			2965

Details of Panchati and Padam for Kandam 2 , Prasanam 3 (TS 2.3)

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	5	268
Anuvakam 2	9	441
Anuvakam 3	5	243
Anuvakam 4	4	204
Anuvakam 5	3	163
Anuvakam 6	2	126
Anuvakam 7	4	188
Anuvakam 8	2	128
Anuvakam 9	3	155
Anuvakam 10	3	175
Anuvakam 11	5	272
Anuvakam 12	2	117
Anuvakam 13	3	176
Anuvakam 14	6	309
Total →	56	2965

Notes:

- Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
- Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in.